

VOCEA AUTORITĂȚILOR LOCALE

BULETINUL INFORMATIV AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA nr. 4 (31), 2016

AP(e)L la CALM/editorialul ediției

PRIMARIII ȘI... TUFARIII!

FABULĂ
MODERNĂ
DESPRE
PUTEREA
UNITĂȚII

Laitmotivul acestui editorial a fost inspirat din ideile desprinse din discursurile primarilor care au lăsat în dulap cravatele în culori politice și și-au expus punctul de vedere asupra evoluției implementării reformei de descentralizare, în cadrul Ședinței Extraordinare a Consiliului de Administrare CALM. Au fost discursuri emotive, dar mai ales corecte și oneste, în situația în care blocarea mai multor inițiative legislative, care le-ar dezlega primarilor mâinile în procesul de administrare și dezvoltare a localităților, necesită o atitudine tranșantă, unitară și consolidată din partea tuturor reprezentanților APL. Plus, nu în ultimul rând, titlul acestui articol a fost sugerat de o anumită atitudine greu de înțeles din partea unor colegi care, în loc să se implice activ și să pună umărul la cauza noastră comună și în interesul general al tuturor comunităților locale, stau și privesc dintr-o parte (din "tufari") ce o să iasă sau ce o să avem din aceasta. Sau la care, din senin, au apărut motive, urgențe, probleme etc. care nu le-au permis să participe la această ședință (adunări inopinate, distribuirea zahărului etc.).

TACTICA STRUȚULUI SAU CURAJUL DE A FI UNIȚII?!

Constatăm cu mare regret că, în ultima vreme, se vorbește mult și logoreic despre faptul că guvernarea înțelege și reacționează la nevoile APL și că interesele generale și strategice/naționale de dezvoltare a unei administrații publice locale moderne nu le sunt străine. Am avut cu toții această senzație și am calificat drept o decizie revoluționară a aleșilor poporului adoptarea Legii nr.2474, prin care APL a obținut dreptul de a schimba destinația terenurilor și a se adresa direct Curții Constituționale, am salutat oportunitatea de participare a reprezentanților CALM la ședința Guvernului, dar și discuțiile destul de productive privind transferarea anumitor taxe și impozite în visteria localităților, pe care, la o anumită etapă le-am calificat ca "marele dezgheț". Dar promisiunile, se pare, rămân la nivel de declarații, și chiar dacă carul descentralizării se mișcă din loc, lucrurile și deciziile bune se împotmolesc la mal. Toți liderii politici declară la unison despre rolul aproape crucial al autorităților locale, dar fac exact mișcarea inversă. Un pas înainte vedem că pentru ei înseamnă, de fapt, doi înapoi. Se vehiculează unele scheme și nume,

care din raționamente înguste de grup, partid, personale etc., sunt gata să se decidă de principiile și valorile promovate anterior sau chiar să renunțe la propriile promisiuni și declarații (inclusiv publice) în susținerea descentralizării și autonomiei locale.

"Capul plecat sabia nu-l taie, dar nici soarele nu-l vede!"

Așa s-a întâmplat cu Legea 2474, care risca să se prăfuiască prin vreun sertar, deoarece la etapa finală, cea de promulgare, a fost blocată. A fost nevoie de o presiune și un efort maxim din partea noastră să convingem că stoparea inițiativei va afecta grav parcursul descentralizării, dar și credibilitatea guvernării în fața tuturor. Până la urmă, prin această decizie, parlamentarii au arătat că mentalitatea se schimbă și că APL este un actor important care merită o atenție mult mai mare decât i s-a acordat până acum, că problema legată de schimbarea destinației terenurilor agricole, considerată de competența exclusivă a guvernului, ține de fapt de cea a autorităților locale, care sunt mai apropiate de cetățeni, care cunosc situația reală a terenurilor, care știu mai bine dacă destinația lor poate fi sau nu poate fi schimbată. Ace-

CITATUL LUNII

EUGEN SĂLCUȚAN, PRIMAR DE MERENI
"E păcat că suntem cumpărați ca porumbeii la piață, apăsați și sucit gâtul la toți. Haideti să ne consolidăm poziția și uniți să luptăm pentru libertatea administrației publice locale în spiritul Cărții Europene a Autonomiei Locale. Dacă vom fi dezbițați politic, viitorul va fi la fel de sumbru, vom umbla tot prin gropi, vom căra apa cu căldarea de la fântână – o rușine pentru noi, în centrul și în inima Europei, în veacul 21!"

PAGINA ???

astă decizie este importantă și din punct de vedere economic fiindcă creează o premiză și un instrument pentru APL de a atrage investiții, deoarece până în prezent procedura aceasta era foarte anevoioasă și politizată pe niște criterii subiective. În ceea ce privește accesul la Curtea Constituțională, legea este la fel de importantă și semnaleză o schimbare de mentalitate. Este important că, pe de o parte, se recunoaște dreptul APL de a contesta la Curtea Constituțională orice decizie a Parlamentului sau Guvernului care afectează principiile autonomiei locale, iar pe de altă parte se realizează un angajament al RM asumat în fața Consiliului Europei de mai mulți ani.

Dar avea oare legea sorți de izbândă, în situația în care planau suspiciuni privind blocarea/stoparea acestei legi la nivel de Președinție, pentru ca ea să nu fie promulgată? S-a făcut un apel către toți actorii politici de care depindea acest proces - Parlament, Președinție, deputați, ca legea să intre în vigoare! Într-un sfârșit, cu ajutorul primarilor curajoși, care și-au expus tranșant punctul de vedere, printr-o campanie crâncenă de lobby desfășurată de CALM, putem spune că am determinat autoritățile centrale să facă ceea ce s-au angajat în fața cetățenilor acestei țări și a partenerilor de dezvoltare - să asigure principiul autonomiei locale, iar declarațiile să nu rămână doar vorbe goale.

Continuare în pag. 2

PRIMARI ȘI... TUFARI!

Sfârșit. Început în pag. 1

Un alt capitol - aceeași îndârjire de a-i ține pe primari în cușcă!!!! Maniera în care președintele Parlamentului a anunțat despre decizia de a stopa introducerea impozitului pe autovehicule în locul taxei actuale pe drumuri, unilateral, fără a purta discuții cu CALM/APL, este inacceptabilă și chiar poate fi considerată drept una sinucigașă pentru clasa guvernamentală actuală! Deoarece, sursa dată de venit pentru bugetele locale este, de fapt, unica șansă reală de a salva reforma descentralizării financiare și de a evita colapsul sutelor de bugete locale care riscă să intre în incapacitate de plată începând cu anul 2017. În acest an expiră fondul de compensare, iar Guvernul și Parlamentul pe parcursul ultimilor doi ani așa și NU au întreprins nicio măsură concretă în privința consolidării bazei fiscale a bugetelor locale.

Stimați primari, ați simțit-o și o simțiți în fiecare zi - mulți ani APL de nivel 1 au fost nedreptățite, tratate incorect anume la capitolul venituri necesare pentru realizarea multiplelor competențe, iar pentru întreținerea drumurilor în special. Aceasta, în pofida faptului că lungimea drumurilor din localitățile noastre este de zece ori mai mare în comparație cu lungimea drumurilor naționale sau regionale. În prezent, banii colectați pentru drumuri se acumulează la nivel central și apoi se distribuie incorect și după criterii neclare, iar Fondul Rutier, se știe, că este una dintre cele mai netransparente instituții din țară, folosită doar în scopuri politice și de a face presiuni asupra primarilor. Apropo, pentru cei de la centru, dar și pentru statistica Republicii Moldova, drumurile din intravilanul localităților noastre pur și simplu **NU EXISTĂ!** Sunt doar drumuri naționale și locale (regionale, raionale). Va imaginați? Statistica nu operează cu noțiuni și date privind drumurile din intravilanul localităților care sunt de zece ori mai multe!!!! De fapt, pentru ei **NU EXISTĂ** satele și orașele noastre! De aici, toate problemele. Se manipulează în raport cu donatorii și nu se dorește să se descentralizeze resursele destinate drumurilor. De aceea, fără implementarea impozitului pe autovehicule, așa cum există în alte țări de ani de zile (de exemplu, România), primarii vor rămâne la cheremul intereselor politice și de grup. **Iar majoritatea primăriilor vor rămâne fără resurse permanente ca să intervină pentru a debloca și a repara drumurile, care, știți, sunt într-o stare deplorabilă!**

„Eu am rupt legăturile jugului vostru și v-am făcut să mergeți cu capul ridicat!”

(Lev.26:13)

DEZBINAREA PE CUȘTI POLITICE, MOARTEA LENTĂ PENTRU APL ȘI COMUNITĂȚILE LOCALE

Am să revin la discursul colegului nostru, Alexei Busuioc, care a abordat un aspect foarte important al coeziunii dintre noi și un deznodământ grav dacă nu vom fi uniți în demersurile noastre. Citez: "Din 898 de primari, eu sunt sigur că vreo 700 avem dosare. Fraților, ori ei încetează, ori să vedem modalitatea de a acționa. **Azi, într-adevăr, formula trebuie să fie cea a lui Alexandre Dumas: "Toți pentru unul și unul pentru toți!". Azi îl mănâncă pe acesta de la Taraclia, fiți pe pace, fraților, nu stați în tufari, mâine și pe mine, și pe voi o să ne mănânce. Ori sărim noi toți și ne apărăm breasla noastră, ori ascultăm ce-o să ne spună liderii noștri politici la telefon.** Eu, în calitate de președinte de asociație, am simțit lucrul acesta. Atunci când organizez ședințele, anumite culori politice sună și le spun primarilor să nu vină. Fraților, nu ascultați întruna doleanțele celor care vor cu orice preț să se mențină la putere și să-și păstreze scaunul care la mulți se clatină. Pe noi ne-a ales poporul, nu liderii de partid!"

A intervenit un moment în care trebuie să demonstrăm că suntem o echipă, indiferent de simpatiile noastre politice. Așa cum am făcut-o în februarie 2013, atunci când voința noastră, spiritul de consolidare și unitatea ne-au ajutat să obținem atenția și respectul corespunzător statutului de ALES DIRECT al satelor și orașelor. Trebuie să demonstrăm consecvență, să insistăm pe mecanisme funcționale care să permită activitatea administrațiilor publice locale fără persecuții, așa cum s-a întâmplat în cazul primarului de Taraclia și altor colegi, fără utilizarea pârgurilor de control și a urmărilor penale ca metode de presiune asupra APL, în dependență de culoare politică. **Filosofia CALM se sprijină pe principiul non-politic, de aceea toți primarii sunt egali. Dacă ne separăm pe principii dictate de partide, aceasta nu ar însemna nimic altceva decât MOARTEA FIECĂRUIA ÎN PARTE.**

Pe interior se întâmplă un fenomen greu de înțeles și acceptat: pe de o parte - unii primari, membri CALM, indiferent de coloratura politică, se implică activ în promovarea intereselor tuturor APL, își exprimă tranșant poziția, bazând-o pe beneficiile pe care le-ar aduce o inițiativă sau alta tuturor APL în procesul de administrare a treburilor localităților. Alții, din păcate, au adoptat o tactică a struțului, de așteptare sau chiar de pasivitate, uitând cu desăvârșire că cele mai mari realizări le-am înregistrat atunci când am fost uniți, atunci când am fost bătaioși și consecvenți. Mai mult ca atât, se găsesc unii colegi primari care chiar încearcă să îndreptățească acțiunile îndreptate împotriva colegilor lor (de ex. primarul de Taraclia), acționând după principiul "capul plecat, sabia nu-l taie" sau "daca nu m-au atins pe mine, atunci nu mă privește!". Pentru acești primari și poziția lor evident nefirească, avem un mesaj - fiți siguri că într-o zi vă vor atinge și pe dvs. și veți înțelege că o astfel de abordare NU vă face față. De asemenea, NU uitați și o zicală bătrânească și verificată prin timpuri: **CAPUL PLECAT, SABIA NU-L TAIE, DAR NICI SOARELE NU-L VEDE!** De aceea, revenind la spusele primarului de Capaclia: **„Capul plecat începe a paște. Eu nu-s mioară. Nu aplecați capul că vor începe a vă călări. Unul ține capra și altul o mulge. Eu voi mulge capra mea, pe care o am la Capaclia.”**

Trebuie să fim conștienți că, dacă nu privim și nu rezolvăm problemele APL în ansamblu, riscăm să fim în situația de a căuta întotdeauna soluții de moment, să umblăm în genunchi în fața celor care distribuie banii. În situația în care, împreună, vom ataca și rezolva problemele generale - cu venituri pentru primării, cu state de personal, cu salarii pentru primari și funcționari, fără presiuni din partea partidelor și organelor de control etc., doar atunci veți simți că sunteți adevărați stăpâni în localitățile pe care le gestionați!

ACUM, CA NICIODATĂ, COEZIUNEA ESTE CUVÂNTUL DE ORDINE!

Noi, împreună, în cadrul CALM, am reușit să devenim o forță și să ridicăm statutul primarului și al alesului local la un nivel cu totul diferit

decât era în urmă cu câțiva ani. Vocea noastră, poziția noastră deja nu mai poate fi neglijată. Deoarece CALM sunteți toți DVS., fiecare comunitate în parte și toți împreună avem izbândă când suntem uniți. Mesajele noastre, felul în care primarii reprezintă țara la diverse foruri internaționale, comunicarea pe care o menținem și o dezvoltăm cu importante instituții europene ne recomandă drept o organizație credibilă, care este mereu consultată, din păcate încă mai puțin la nivel național decât internațional. CALM a făcut, poate, mai mult decât Guvernul și Parlamentul sau alte autorități centrale în ceea ce privește integrarea și reformele care se doresc și ni le dorim cu toții, pentru a ne integra în acest spațiu european. Noi am reușit în foarte scurt timp să stabilim mai multe relații de colaborare între autoritățile publice locale de nivelul unu și doi cu autoritățile locale din mai multe țări, din Europa, am reușit să facem și să transmitem mesajul, voința noastră la Congresul Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei. Și întotdeauna am fost apreciați pentru consecvența și profesionalismul cu care am abordat diverse probleme. O spunem cu un grad mare de modestie, pentru că reacțiile din exterior, de multe ori, depășesc orice așteptări. Cei din Strasbourg, de exemplu, spuneau că democratizarea RM se vede prin prisma CALM-ului, atunci când un grup de primari foarte curajoși au venit la congres și au putut aduce mesajul despre dorința și despre importanța adoptării Legii finanțelor publice locale și implementării acesteia începând cu anul 2014. Am demonstrat atât autorităților centrale, cât și celor din UE, dorința noastră, a autorităților locale, de a ne integra în acest spațiu al UE.

De fapt, vrem ca în țara noastră să se producă acele reforme și să fie îndeplinite toate angajamentele asumate în fața UE, inclusiv în ceea ce ține de descentralizarea puterii. Unde-s mulți, puterea crește!

Prin urmare, în curând va veni momentul adevărului și vom vedea cui cu adevărat îi pasă de satele și orașele noastre! Cine cu adevărat dorește descentralizare și autonomie locală și cine părăsește corabia în situații de criză, cine nu a putut depăși interesele de grup și a jertfit această șansă, posibil unică, de a realiza o schimbare la față a administrației locale, a comunităților locale și a țării în genere!

CU BUNE ȘI RELE, TREBUIE SĂ NE MIȘCĂM ÎNAINTE, CHIAR DACĂ DRUMUL SPRE AUTONOMIE ȘI DESCENTRALIZARE REALĂ ESTE PLIN DE GROPI ȘI DE HOPURI. SĂ ȘTIȚI CĂ SUNTEM O FORȚĂ ȘI O PUTERE FOARTE MARE, MAI ALES ATUNCI CÂND SUNTEM UNIȚI! TREBUIE DOAR SĂ REALIZĂM ACEST LUCRU!

DVS., PRIMARI, REPREZENTAȚI DEMNITATEA ȘI ONOAREA COMUNITĂȚILOR NOASTRE, CARE V-AU ALES ȘI V-AU ÎNCREDINȚAT SĂ-I REPREZENTAȚI CU CINSTE! DE ACEEA, NU PERMITEȚI SĂ VĂ DEZBINE PRIN GHIVECIURI POLITICE SAU CU CIOLANE ARUNCATE DIN CÂND ÎN CÂND, ASTFEL SĂ VĂ CALCE ÎN PICIOARE PE DVS. ȘI COMUNITĂȚILE PE CARE LE REPREZENTAȚI! OAMENII AU DECIS CĂ VOI SUNTEȚI CEI MAI BUNI ȘI MERITAȚI TOT RESPECTUL! CAPUL SUS! LA MAI MULT ȘI LA MAI MARE!

LASĂ ALȚII SĂ LUPTĂ CA SĂ FIE ȘI PENTRU NOI BINE!!!

PRIMARII ÎNDEAMNĂ LA UNITATE!

Constantin Cojocaru,
primar de Edineț:

"ÎN CAZUL ÎN CARE NU VOM AVEA COLOANĂ VERTEBRALĂ ASTĂZI, SĂ ȘTIȚI CĂ MÂINE ÎN GENERE NU VOM AVEA NICICIT!"

"Dragi confrăți de nevoie, spun acest lucru conștientizând faptul că am ajuns într-o perioadă în care, ca niciodată, **dezideratul nostru - descentralizare prin consolidare, trebuie să devină prioritate**. Parcurgând declarația pe care am formulat-o și o vom face publică, trebuie să conștientizăm niște lucruri: ca niciodată, astăzi avem nevoie de consolidare și de susținerea colegului nostru de la Taraclia.

Noi trebuie astăzi să ne punem în această postură. Suntem aici primari de la toate partidele, de aceea noi trebuie să prioritizăm niște lucruri. Astăzi este într-o situație mai dificilă colegul nostru, înseamnă că are nevoie de noi, de susținerea noastră. Mergeam în mașină spre Chișinău și am auzit declarația, foarte rapidă de altfel, a Asociației Judecătorilor. Nu știu, e o asociație sau un spirit de gașcă, după mine, pentru că, în esență, te expui atunci când cunoști lucrurile până la capăt și în profunzime. Dacă asociația respectivă reacționează atât de prompt și rapid, de ce noi, acei care nemijlocit trebuie să o facem nu realizăm acest lucru prioritar? E nevoie să clarificăm sub aspect temporar ce facem în viitoarea săptămână, lună, jumătate de an. De ce spun lucrul acesta? Odată ce noi ne-am adunat, reiese că lucrurile s-au pornit în Republica Moldova. Și Guvernul, și Parlamentul, în esență și-au făcut datoria - Legea 2474 a ajuns la promulgare. Înseamnă că trebuie să spunem prompt unde sunt acele hibe și ce facem mai departe. Peste o săptămână, de exemplu, dacă nu se va lua o decizie în cazul Taraclia, după care două săptămâni ce va fi cu promulgarea. Și ce vom face mai departe? În caz contrar, riscăm ca mâine să fie altcineva cu dosar penal, poimăine riscăm ca schimbarea destinației terenurilor și adresarea la Curtea Constituțională să repete istoria nefericită a plafonării taxelor, așa cum s-a întâmplat un an jumătate în urmă. Ulterior, să spunem cum vom proceda în situațiile care se mai așteaptă - ce vom face până în toamnă, poate luăm o atitudine în

legătură cu instituția prezidențială, pentru că dacă nu ne expunem cu pași concreți ce vom face, vom fi ambigui în tot ceea ce ne dorim. Trebuie să găsim o formulă de a ne mobiliza. Noi deja trebuie să luăm o atitudine cu cazul care a fost în Parlament, atunci când impozitul pe autovehicule a fost retras. Aceasta înseamnă că punem cruce din 2017 pe drumurile noastre, iar cele 700 de milioane estimative pe care trebuia să le primim se vor transforma într-un mare zero. În cazul în care nu vom avea coloană vertebrală astăzi, să știți că mâine în genere nu vom avea nimic!"

Alexei Busuic,
primar de Capaclia:

"AZI, ÎNTR-ADEVĂR, FORMULA TREBUIE SĂ FIE CEA A LUI ALEXANDRE DUMAS: "TOȚI PENTRU UNUL ȘI UNUL PENTRU TOȚI! AZI ÎL MĂNÂNCĂ PE ACESTA DE LA TARACLIA, FIȚI PE PACE, FRAȚILOR, NU STAȚI ÎN TUFARI, MÂINE ȘI PE MINE, ȘI PE VOI O SĂ NE MĂNÂNCĂ!"

"Stimați colegi, cazul colegului de la Taraclia este doar vârful aisbergului. Noi, toți primarii, deja ne întrecem cu dosarele. Noi ne întrebăm: tu ai șapte, dar eu am șase, deci ești mai rău. Eu înțeleg că adevărul și dreptatea trebuie să triumfe, ca în cazul colegilor de peste Prut, dar nici chiar în halul acesta. Noi am ajuns ca între noi, primarii care au fost și pe timpul comuniștilor, să ne treacă prin cap ideea că mai bine a fost atunci. Acum este foarte și foarte actuală culoarea politică. Primarul este protejat prin lege. Așa scrie. Ca să ajungă la mine, anchetatorul trebuie să sară două garduri:

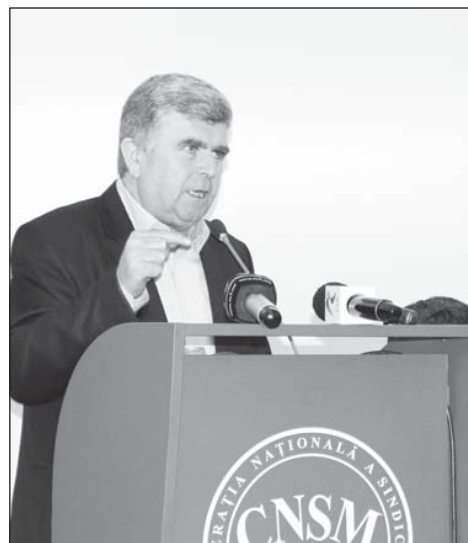
decizia Consiliului și Cancelaria de Stat. Dacă nu este sesizare, cum poți să ataci primarul acesta în judecată? Noi trebuie să constituim un grup de lucru care să discute cu organele de forță - procuratura, anticorupția, ecologia. Din 898 de primari, eu sunt sigur că vreo 700 avem dosare. Fraților, ori ei încetează, ori să vedem modalitatea de acțiune. Azi, într-adevăr, formula trebuie să fie cea a lui Alexandre Dumas: "Toți pentru unul și unul pentru toți!". Azi îl mănâncă pe acesta de la Taraclia, fiți pe pace, fraților, nu stați în tufari, mâine și pe mine, și pe voi o

să ne mănânce. Ori sărim noi toți și ne apărăm breasla noastră, ori ascultăm ce-o să ne spună liderii noștri politici la telefon. **Eu, în calitate de președinte de asociație, am simțit lucrul acesta. Atunci când organizeze ședințele, anumite culori politice sună și le spun primarilor să nu vină. Fraților, nu ascultați întru-na doleanțele celor care vor cu orice preț să se mențină la putere și să-și păstreze scaunul care la mulți se clatină.** Pe noi ne-a ales poporul, nu liderii! Scuzați-mi tonul emotiv, dar situația o cere. Așadar, aștept următorul dosar?!"

Valentin Guțan,
primar de Cricova:

"NUMAI UNIȚI VOM IZBUTI, AȘA CUM NE-A REUȘIT ÎN PRIVINȚA SALARIZĂRII ȘI ALTOR ASPECTE, ATUNCI CÂND AM DAT DOVADĂ DE SOLIDARITATE!"

"Dacă e să ne expunem asupra problemelor pentru care ne-am adunat, fără îndoială este vorba de una care ne doare cel mai tare. Am în vedere aspectele discutate la Guvern și Parlament privind impozitul funciar și cel pentru automobile. Nu sunt de acord că

Guvernul a făcut tot ce trebuia. Atunci când ministrul Finanțelor iese în Parlament și spune că, domnilor, da, la insistența APL noi introducem impozitul pe automobile, dar nu știm Parlamentul va vota sau nu. Este o abordare greșită, deja se dă de înțeles că, oameni buni, stați fără grijă că toate rămân așa cum au fost. Și în privința impozitului funciar - nu se face referință la o politică bugetar-fiscală, nu se argumentează necesitatea stringentă, dar se accentuează: uite, noi nu suntem vinovați, aceștia au cerut și n-avem încotro. **Mai mult decât atât, atunci când președintele Parlamentului, prima persoană în stat după Constituție, își permite să iasă în fața lumii și să spună că Legislativul nu va vota schimbările acestea, este o situație care vorbește despre multe lucruri.** De aceea, e necesar să ne unim eforturile pentru a rezolva problemele, care sunt comune pentru noi toți. Noi, APL, tot timpul am fost, într-un fel sau altul, incomode și a existat tendința să ne pună sub călcâi. Noi trebuie să ne decidem ce vrem, să indicăm pentru cerințele noastre termene clare pe care le oferim autorităților pen-

tru rezolvare. Numai uniți vom izbuti, așa cum ne-a reușit în privința salarizării și altor aspecte, atunci când am dat dovadă de solidaritate."

Tatiana Țurcan,
primar de Vinogradovca:

"CEL MAI IMPORTANT LUCRU ESTE CA ORGANIZAȚIA NOASTRĂ SĂ NU FIE POLITIZATĂ, IAR PROBLEMELE SĂ FIE TRATATE NU DE LA NIVELUL APARTENENȚEI NOASTRE POLITICE, CI DE PE DIMENSIUNEA AVANTAJELOR PENTRU LOCALITĂȚILE NOASTRE!"

"Am avut deja o situație similară, și anume cea din 2013, atunci când ne-a unit CALM. Avem o organizație care a unit toți primarii, care ne-a permis și ne-a oferit oportunități să ne perfecționăm abilitățile și capacitățile, care ne-a învățat cum să comunicăm și să realizăm schimburi veritabile de idei și practici. Avem o organizație unde ne putem adresa după consultanță juridică, fără a plăti bani, de aceea, la momentul actual, cel mai important lucru este ca organizația noastră să nu fie politizată, iar problemele să fie tratate nu de la nivelul apartenenței noastre politice, ci de pe dimensiunea avantajelor pentru localitățile noastre. **Primarul trebuie să facă parte din PARTIDUL POPORULUI, fără a avea o anumită coloratură. Este foarte adevărat, pentru că primarul trebuie să poarte răspundere doar în fața cetățenilor care l-au ales în funcție prin vot direct.** Vedem că anumite raioane nu au delegat reprezentanți la ședința noastră extraordinară. Explicația e simplă: astăzi, reprezentanții APL sunt puși în situația din 2013, atunci când am fost nevoiți să ieșim în Piața Marii Adunări

Naționale. Există presiuni mari la nivel local. Totodată, noi, având deja proiectele de infrastructură pregătite, suntem nevoiți să așteptăm când se vor decide în sfârșit autoritățile centrale să meargă până la sfârșit cu Legea N2474, care ne-ar permite schimbarea destinației terenurilor. Așa pierdem investitori serioși. De trei ani stăm pe loc și riscăm ca cei care vor să contribuie la dezvoltarea localităților să se răzgândească, iar localitatea să piardă banii și locurile de muncă."

PRIMARII ÎNDEAMNĂ LA UNITATE!

Sergiu Armașu,
primar de Ialoveni:

"AUTORITĂȚILE CENTRALE NU AU NICIO SCUZĂ CÂND NE REPROȘEAZĂ CĂ AU RĂMAS FONDURI NEVALORIFICATE DIN FONDUL RUTIER. DACĂ NICI ANUL ACESTA NU VOM PRIMI NICIUN BAN, NU ȘTIU CUM VOM PRIVI ÎN OCHII CETĂȚENILOR ȘI CE EXPLICAȚII LE VOM DA!"

"În ceea ce privește Legea 2474, sperăm, cu susținerea autorităților publice centrale, a Parlamentului, peste 2 săptămâni să avem o lege care va fi aprobată și promulgată. Cât privește impozitul pe vehicule, este o problemă destul de dificilă care a apărut încă anul trecut. O parte de primari n-au primit niciun bănuț și eu mă număr printre ei. Autoritățile centrale nu au nicio scuză când ne reproșează că au rămas fonduri nevalorificate din Fondul Rutier. Dacă nici anul acesta nu vom primi niciun ban, nu știu cum vom privi în ochii cetățenilor și ce explicații le vom da. Apelăm la Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor să acționeze în consecință pentru că, deși avem un grup de lucru care s-a reunit de câteva ori ca să discute problemele din domeniu, batem pasul pe loc. Să fim uniți și să susținem cu toții această Declarația CALM către conducerea țării și partenerii de dezvoltare. Tot mai mulți și mai mulți primari sunt influențați poli-

tic și cred că suntem în situația în care dacă nu o să fim solidari cu colegul nostru din Taraclia, nu o să ajungem bine. Nu se poate sancționa un omor cu aceeași pedeapsă ca și infracțiunea de tăiere a unor arbori. Sunt alături de colegul nostru și sugerez tuturor să ne unim și să-l susținem cu toții!"

Eugen Sălcuțan,
primar de Mereni:

"NU AVEM O CLASA POLITICĂ CARE CAUTĂ DE GRIJA POPORULUI, CI O CASTĂ ÎNCHISĂ CARE NU SE PREOCUPĂ DECÂT DE A NU SCĂPA AUTORITĂȚILE PUBLICE LOCALE DE SUB CONTROL ȘI ÎN CARE ÎNCREDEREA ESTE MAI JOS DE PODEA!"

"Îmi exprim sentimentele de solidaritate cu colegii care cad pradă tendințelor de boierime. Această situație mă face să susțin că

nu avem o clasa politică care caută de grija poporului, ci o castă închisă care nu se preocupă decât de a nu scăpa autoritățile publice locale de sub control și în care încrederea este mai jos de podea. Vreau să remarc, de asemenea, că este foarte greu de realizat aceste reforme neavând acces și susținere din partea presei libere din Republica Moldova. Tot ce se spune și se declară în această sală va fi reinterpretat, reformulat, și de la micile ecrane se vor trimite informații total deformate. **Profitând de prezența în sală a reprezentanților mass media vreau să precizez că noi nu suntem o**

castă a primarilor care luptăm pentru niște privilegii. În RM, potrivit Biroului Național de Statistică, 2 000 000 de locuitori trăiesc în comunități rurale și doar 1 500 000 în municipii și orașe. Atât noi, cât și dvs., reprezentăm acele 2 000 000 de locuitori care zi de zi se confruntă cu drumuri defundate, lipsa de apeduct și toate cele necesare unui om pentru a-și trăi cu demnitate viața. Nu cerem nimic altceva decât implementarea acelor angajamente pe care și le-a asumat RM prin ratificarea Cărții Europene a Autonomiei Locale. Toată baza normativă care s-a elaborat și s-a promovat cu greutate de CALM a fost parte a pachetelor de legi care urmau și trebuiau să le facă guvernarea singură, fără a fi nevoie de proteste în stradă, de nenumărate ședințe extraordinare. Intervenția domnului Andrian Candu, care a vorbit despre blocarea reformelor, nu este altceva decât populism. Oare acele taxe auto mă favorizează pe mine sau comunitatea pe care o conduc? **Umblăm cu mâna întinsă prin Europa și nu am valorificat niciun procent din posibilitățile de finanțare de la noi de acasă. Avem o dezordine inimaginabilă în ceea ce privește înregistrarea cadastrală: localități cu registrul cadastral în alb, proprietăți neînregistrate. Dezordine în țară, dezordine în sate, iar noi nu cerem altceva decât elaborarea pachetului de reforme care ne-ar permite să ne îndeplinim funcțiile!**

Starea drumurilor din localitatea pe care o conduc este dezastruoasă. Când s-au inițiat toate aceste discuții cu reforma dată am făcut o analiză. Reprezintă o localitate mare. De când s-a înființat Fondul Rutier (6-7 ani) cetățenii din satul Mereni au contribuit cu 50% la fondul raional și 50% la cel central, aproximativ 2.000.000. anual, și au beneficiat în tot acest răstimp doar de 1.600.000 lei. Pur și simplu nu este corect - oamenii achită niște taxe, dar nu primesc nimic în schimb. Nu este corect și pentru faptul că plus la Fondul Rutier unde se varsă nu numai banii din taxa de drum, dar și numeroase alte taxe și accize, Ministerul Transporturilor poate accesa importante fonduri europene la care primăriile nu au acces. Cetățenii mă abordează permanent cu întrebarea privind repararea drumurilor și nici nu-și dau seama cât de limitați sunt în drepturi de legislația actuală. Vreau să risipesc temerile demnitarilor de la Ministerul Transporturilor și să-i asigur că

APL vor fi direct responsabile pentru acești bani, fiindcă la orice întâlnire cu cetățenii se arată suma acumulată din acest impozit și oamenii știu că anul acesta putem repara drumuri în sumă de... hotărâm care porțiuni de drum o facem și cu asta s-a rezolvat. Potrivit analizei pe care am făcut-o pentru satul Mereni, odată cu introducerea acestor modificări în 3-4-5 ani toate drumurile centrale din Mereni pot fi reabilitate la nivel "strat de asfalt - beton asfaltic nou". În prezent, de cinci ani de când sunt primar fac nenumărate demersuri la minister. **Dacă ai norocul să ai un prieten de la partid sau un coleg de partid suspus - te ajută, dacă nu - rămâi cu mâna întinsă.** Vreau să aduc în atenție o situație ilocică la prima vedere: an de an Ministerul Transporturilor a raportat neabsorbție a banilor Fondului Rutier de către primarii din APL. M-am confruntat personal cu o atare situație, atunci când în 2015 nu am absorbit suma de 250.000 lei. Această situație apare pentru că sumele alocate sunt mult prea mici pentru a acoperi costurile proiectelor de reabilitare a drumurilor pentru care sunt destinate. **Când primești 200.000 de lei ca să asfaltezi 2 km de drum, nu poți să te încadrezi nici în normele legislative, nici în cele tehnice și, deci, decât să ajungi la închisoare mai bine renunți la bani.** În ceea ce privește investițiile străine eu totdeauna am avut o poziție fermă: noi niciodată nu am valorificat ceea ce avem acasă. Satul Mereni este cea mai mare localitate din raionul Anenii Noi, cu o populație de 6370 de persoane și circa 2400 de gospodării. Primăria Mereni încasează în prezent drept impozit pe bunurile imobiliare 14 000 de lei, cam 7 lei pe casă. Asta nu e puțin, ci o bătaie de joc. Discrepanța e și mai mare când ne gândim la "căsuțele modeste" din suburbia Chișinăului pentru care se plătește impozit imobiliar suma de 7 lei. Este evident că modificarea capitolului 6 din Codul Fiscal cu privire la evaluarea bunurilor imobiliare este o necesitate vitală. Noi nu valorificăm deloc aceste pârghii legale de a mări posibilitățile bugetelor locale. Trebuie să explicăm oamenilor că dacă impozitul va fi în loc de 7 lei 10 lei asta nu înseamnă că statul îi jupoaie, dar că va crește numărul de servicii publice prestate de administrația locală. De ce nu avem drumuri? Pentru că achităm doar 7 lei impozit pe o gospodărie care valorează milioane. Greșeala cea mare s-a făcut prin introducerea în Codul Fiscal a prevederii care spune că evaluarea bunurilor imobiliare se realizează doar din bugetul de stat, care nu se știe când va avea disponibilități să efectueze această reevaluare. Noi am propus prin intermediul CALM modificarea articolului în cauză prin adăugarea sintagmei "și bugetelor unităților administrative teritoriale". Dacă ar exista cadrul legal, satul Mereni ar cheltui 35 de mii de lei pentru a face această reevaluare, dar ar câștiga în schimb sute de mii de lei venituri directe la bugetul local.

Modernizarea localităților noastre nu poate să se realizeze decât prin consolidarea bazei fiscale prin implementarea sau efectuarea reformelor cadrului normativ. **Nu cerem bani de la stat pentru cheltuielile de zi cu zi, noi cerem legi care să ne permită să acționăm legal, să luăm măsuri pentru consolidarea**

acestei baze fiscale. Carta Europeană a Autonomiei Locale a fost ratificată de RM în 2008 și ignorată de atunci și până azi. Odată cu implementarea sau reformarea cadrului normativ adoptat după cerințele CALM cel puțin, vă asigur că tabloul în electoralele locale va fi invers proporțional situației de azi în ceea ce privește numărul primarilor independenți.

E păcat că suntem cumpărați ca porumbeii la piață, apăsați și sucit gâtul la toți. Haideți să ne consolidăm poziția și uniți să luptăm pentru libertatea administrației publice locale în le Cărții Europene a Autonomiei Locale. Dacă vom fi dezbinați politic, viitorul va fi la fel de sumbru, vom umbla tot prin gropi, vom căra apa cu căldarea de la fântână - o rușine pentru noi, în centrul și în inima Europei, în veacul 21, să ne confruntăm cu asemenea probleme.

Ditamai politicienii nu vor să facă legi pentru țara asta ca să trăiască normal. E o mizerie pe care nu ar trebui s-o tolerăm!"

Gheorghe Răileanu,
primar de Cimișlia:

"AM IMPRESIA CĂ ÎN ȚARĂ SE INSTALEAZĂ O DICTATURĂ, CARE NU NE VA DUCE NICI ÎN ROMÂNIA, NICI SPRE RUSIA, CI SPRE O IZOLARE TOTALĂ, UNDE VOM FI OSTATICI AI UNOR GRUPURI DE INTERESE!"

"Consider că Legea 2474 și politica bugetar-fiscală pot fi considerate niște indicatori obiectivi ai stării de fapt din Republica Moldova. Încotro mergem noi? Aici în sala

suntem primari cu diferite opțiuni geopolitice: unii vor unirea cu România, alții o cooperare mai strânsă cu Rusia, alții vor să consolideze statalitatea RM. Eu cred că problema principală este alta. Problema principală este corupția. Măine sau poimăine am putea ajunge cu toții la concluzia că în țara asta nu se mai poate trăi. Am impresia că în țară se instalează o dictatură, care nu ne va duce nici în România, nici spre Rusia, ci spre o izolare totală, unde vom fi ostatici ai unor grupuri de interese. Blocarea Legii 2474 și cazul primarului din Taraclia au un substrat comun și sunt grăitoare în acest sens. La noi în Cimișlia Consiliul raional a tăiat și el vreo 30 de arbori fără nicio autorizare. Am sesizat organele de resort care însă nu au avut cea mai mică reacție. Dacă e să comparăm, este mai mult decât, evident că, în cazul din Taraclia. Cred că e vorba de o acțiune politică de intimidare. Dacă stăm să analizăm, vom vedea că legislația care

reglementează aceste activități este foarte confuză. Din considerente arhitecturale, noi, ca administrație locală, avem în principiu dreptul de a desfășura activități de curățire a copacilor, să tăiem copacii mai înalți, sa-i înlocuim pe unii nepotriviti prin replantarea altora. De aceea, consider că trebuie să fim solidari cu domnul Filipov care ideologic are alte opțiuni decât ale mele, cu atât mai mult că am vizitat și eu Taraclia și cred că locuitorii de acolo sunt mulțumiți de schimbările care s-au făcut în ceea ce privește spațiile verzi din localitate."

Valentina Casian,
primar de Strășeni:

"ACUM, ÎN AJUNUL CAMPANIEI ELECTORALE, AU RIDICAT TOATE DOSARELE PENTRU ACHIZIȚII PE PATRU ANI, POATE VOR GĂSI CEVA CU CARE SĂ NE INTIMIDEZE, SĂ NE CHEME LA PROCURATURĂ, SĂ NE SPUNĂ CĂ NU SUNTEM DE CULOARE CARE TREBUIE! RUȘINE, RUȘINE! UNITATEA NOASTRĂ ESTE ACUM MAI IMPORTANTĂ CA ORICÂND!"

"Ne-a reunit aici situația alarmantă din țară și atât timp cât nu se va înțelege că nu

poate să existe o guvernare centrală funcțională, la nivel cât timp nu vom avea o guvernare locală eficientă. Dar cum putem să administrăm dacă avem competențe și nu avem resurse financiare pentru a ne folosi de aceste competențe? Cum putem să fim responsabili de ordinea publică dacă nu avem un funcționar în primărie, cum putem vorbi despre lupta cu corupția dacă la noi în țară lupta cu corupția se termină înainte de a începe și începe de la un păduche, de la un leu și se trece cu vederea unde e vorba de milioane. Dacă nu se va înțelege faptul că guvernarea centrală și cea locală trebuie să funcționeze ca un tot întreg, dacă guvernării nu se vor întoarce cu fața spre autoritățile locale, cei care suntem aleși de cetățeni și trebuie să ne onorăm promisiunile, noi nu vom ridica țara din genunchi niciodată. Suntem aici pentru a lua atitudine atât față de situația din Taraclia, cât și din întreaga țară, chiar dacă acest lucru înseamnă controale peste controale la primărie. Din cei patru ani de mandat, 3 ani și jumătate a trebuit să fac față controalelor de la centru - nu dovedea să plece unul că apărea celălalt. Și acum, în ajunul campaniei electorale, au ridicat toate dosarele pentru achiziții pe patru ani, poate vor găsi ceva cu care să ne intimideze, să ne cheme la procuratură, să ne spună că nu suntem de culoarea care trebuie. Rușine, rușine! Unitatea noastră este acum mai importantă ca oricând."

Alexandru Botnari,
primar de Hâncești:

"DORESC SĂ FIM SOLIDARI ȘI UNIȚI PENTRU CĂ CEREM LUCRURI NU PENTRU PRIMARI CI PENTRU CETĂȚENI!"

"Privind cazul din Taraclia, eu, care de curând am fost implicat personal într-o astfel de situație, mă întreb de ce noi cei care plantăm copacii, care avem grijă de ei suntem trași la răspundere de cineva care stă în birou, dă doar avize și primește bani de trageru la răspundere. Legislația în domeniu nu este perfectă și deci trebuie schimbată: acei care se îngrijesc de plantarea arborilor trebuie să ducă răspundere pentru acțiunile lor. În ceea ce privește

unitatea și problema dosarelor și controalelor nesfârșite, cred că fiecare trebuie să-și facă treaba lui, iar cei care fabrică dosare - va veni timpul și vor răspunde. Ar fi bine ca guvernarea centrală să facă ordine în impozitele care se duc în altă parte. La noi s-a obișnuit că facem reforme pentru ca oamenii să o ducă mai bine, dar dacă stăm să analizăm mai bine, în final, batem peste buzunar tot cetățeanul. S-a schimbat cumva la cetățeanul nostru situația în mai bine, are mai mulți bani în buzunar

de ne permitem să majorăm taxele și contribuțiile? Noi trebuie să cerem organelor centrale acele lucruri care să permită autorităților locale să funcționeze eficient. De exemplu, în condițiile legale actuale nu putem angaja un jurist foarte necesar mai ales în comunitățile mai mari, orașe, orașele, pentru că nimeni nu vine să muncească pentru 2500 de lei. Organigrama primăriei este total depășită. S-au făcut mai multe propuneri, dar timp de 26 de ani nu s-a făcut nicio schimbare. Dar societatea nu stă pe loc. În ultimul timp, doar în cinci ani de zile, atâtea se schimbă, dar în cei 26 de ani? Să nu ni se impună niște legi sau norme care ne creează dificultăți în procesul de administrare, ci să ni se permită să venim cu propunerile noastre, pentru că dacă greșim noi suntem cei care vom purta răspundere, cei care vor plăti. Dorosc să fim solidari și uniți pentru că cerem lucruri nu pentru primari ci pentru cetățeni."

DECLARAȚIA CALM

DESCENTRALIZAREA, STRANGULATĂ PRIN LIPSA DE CONSECVENȚĂ ȘI REFORME REALE, INTERESE DE GRUP, BLOCAREA INIȚIATIVELOR LEGISLATIVE ȘI NEONORAREA ANGAJAMENTELOR!

CALM, din numele a peste 2/3 din reprezentanții APL din toată țara, a adresat o **DECLARAȚIE** tuturor factorilor de decizie responsabili de derularea reformei de descentralizare – Guvern, Parlament, Președinție, dar și partenerilor de dezvoltare, care au finanțat și finanțează aceste proiecte. Documentul a fost elaborat în cadrul ședinței extraordinare a Consiliului de Administrare CALM, convocat în regim de urgență, după ce autoritățile centrale au decis excluderea taxei pe autovehicule, dar și având în vedere tergiversarea promulgării Legii 2474, care le-ar permite APL să schimbe destinația terenurilor și să se adreseze direct Curții Constituționale. Declarația cuprinde mai multe condiții adresate instituțiilor care și-au asumat angajamentul în fața APL, dar și a organismelor internaționale donatoare, să implementeze principiile unei autonomii locale veritabile, așa cum presupune Carta Europeană a Autonomiei Locale.

PORNIND de la faptul că autoritățile publice locale sunt cel mai aproape de nevoile cetățenilor și se bucură de cea mai înaltă încredere din partea lor;

LUÂND în considerație situația actuală social-politică și economic-financiară din țară extrem de dificilă, așteptările în societate a unor reforme reale și profunde, precum și eforturile considerabile a Guvernării îndreptate spre restabilirea încrederii cetățenilor și a partenerilor de dezvoltare;

CONSTATÂND restanțe majore la capitolul reforme implementate în domeniul descentralizării și consolidării autonomiei locale;

FIIND convingși că nici o reformă din domeniul economiei, justiției, luptei cu corupția, educației, social etc. NU pot

avea succes, în lipsa unei descentralizări reale și în condițiile păstrării actualului sistem de administrație publică extrem de centralizat, politizat, clientelar, depășit și inefectiv, dominat de anumite grupuri înguste de interese aflate în afara controlului real din partea societății;

CONSTATÂND că desconsiderarea și neglijarea domeniului descentralizării și problemelor ce afectează activitatea autorităților locale, constituie una din cauzele esențiale care au condus la îndepărtarea clasei guvernamentale de nevoile reale ale cetățenilor, creșterea enormă a rupturii între guvernarea centrală și cea locală, limitarea posibilităților de implementare a reformelor, degradarea situației generale din Republica Moldova și discreditarea autorităților statului pe plan intern și extern;

FIIND conștienți de răspunderea pe care o purtăm față de cetățenii Republicii Moldova, care așteaptă ca autoritățile pe care le aleg să dispună de instrumente și resurse corespunzătoare pentru îndeplinirea în mod corespunzător a obligațiilor sale legale;

LUÂND ÎN CONSIDERAȚIE Constituția Republicii Moldova, Carta Europeană a Autonomiei Locale, Recomandările Congresului Autorităților Locale și Regionale ale Consiliului Europei din 22.03.2012, Legea privind Descentralizarea Administrativă și Legea privind administrația publică locală, Legea privind aprobarea Strategiei Naționale de Descentralizare (2012), Acordul de Asocierie UE–Republica Moldova (2014), precum și declarațiile CALM de la Adunările generale din 21.03.2010, 02.06.2012 și 29.01.2016:

NOI, ALEȘII LOCALI, REPREZANȚI AI COMUNITĂȚILOR LOCALE DIN REPUBLICA MOLDOVA, ÎNTRUNIȚI SUB EGIDA CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA (CALM) ȘI REPREZENTÂND TOATE FORMAȚIUNILE POLITICE PARLAMENTARE ȘI EXTRA PARLAMENTARE, ÎN CADRUL ȘEDINȚEI EXTRAORDINARE ȘI LĂRGITE A CONSILIULUI DE ADMINISTRARE A CALM, DECLARĂM URMĂTOARELE:

1. Ne exprimăm profunda îngrijorare în legătură cu decizia DIS-PROPORȚIONALĂ și INJUSTĂ a instanței de apel în cazul primarului de Taraclia, Dl Serghei FILIPOV. Astfel, o comunitate de zeci de mii de oameni fiind lipsită de un primar cu mai multe

mandate, ales din primul tur cu votul a peste 70% de locuitori și care se bucură de o autoritate și încredere enormă din partea locuitorilor orașului Taraclia anume pentru faptul că întotdeauna a acționat în INTERESUL PUBLIC, interesul orașului natal și al cetățenilor care l-au ales. Această indignare apare și este accentuată în rândul APL și a comunităților locale mai ales în cazul când marile probleme/încălcări/crime din ultimii ani rămân cu anii neinvestigate, iar făptașii – nepedepsiți și aceste încălcări vizează cu adevărat interesul PUBLIC GENERAL și toți cetățenii Republicii Moldova. Oare primarii sunt de vină de apariția acestor probleme? De ce instituțiile statului, în loc să se ocupe serios de astfel de cazuri, sunt folosite în scopuri neclare și pentru a face presiuni asupra aleșilor locali. Oare aceasta este menirea instituțiilor statului? În acest context, menționăm accentuarea în ultima perioadă de timp a presiunilor de ordin politic, administrativ, economic și financiar asupra aleșilor locali din partea diferitor instituții ale statului cu atribuții de control, anchetă și justiție, care în loc să se preocupe de problemele cu adevărat grave din domeniul financiar-bancar și economic, se pare că acționează la comandă având drept obiect primarii și alți aleși locali incozi. De

le autonomiei locale (art. 109 și 111 ale Constituției). Această lege, elaborată cu concursul experților Consiliului European, fiind de fapt unica acțiune concretă și reală adoptată în ultimii ani de către Guvernare în domeniul descentralizării și în conformitate cu așteptările autorităților locale, cu recomandările Consiliului European și cerințele partenerilor de dezvoltare. Tărăgănarea promulgării și publicării acestei legi, a generat în rândul APL și societate suspiciuni privind presiunile unor grupuri de interese ostile reformelor și descentralizării, având drept scop blocarea acestei legi prin nepromulgarea și restituirea ei în parlament. Deoarece această lege pe de o parte, contribuie la consolidarea descentralizării și autonomiei locale în conformitate cu angajamentele restante ale Republicii Moldova. Pe de altă parte, anume acest gen de legi reduc semnificativ posibilitatea de a aplica diverse scheme de corupție în domeniul schimbării destinației terenurilor.

3. Suntem profund dezamăgiți de pozițiile unor deputați, fracțiuni parlamentare și declarațiile de ultima oră ale președintelui parlamentului privind intenția majorității parlamentare de a exclude din politica bugetar-fiscală pentru anul 2016

nr. 2474, propunerile Ministerului Finanțelor din cadrul politicii bugetar-fiscale privind impozitul funciar, impozitul pe autovehicule etc., vin ca să diminueze efectul negativ al expirării fondului de compensare și să asigure bugetele locale cu resursele necesare depășirii acestor dificultăți. În această situație, Parlamentul și aleșii poporului vor trebui să-și asume întreaga responsabilitate pentru consecințele grave a acțiunilor și inacțiunilor lor în raport cu autoritățile locale și populația satelor/orașelor.

4. Suntem profund indignați și dezamăgiți de poziția unor deputați, fracțiuni și grupuri parlamentare care au cerut excluderea din politica bugetar-fiscală a impozitului pe autovehicule, precum și a altor măsuri extrem de necesare/vitale pentru satele și orașele din Republica Moldova. În mod special, de intenția de a exclude din politica bugetar-fiscală a impozitului pe autovehicule în concepția propusă de Ministerul Finanțelor și susținută de CALM. Astfel, lipsind în continuare satele și orașele din Republica Moldova de orice perspectivă și de un instrument simplu, obiectiv și efectiv de asigurare cu fonduri pentru drumuri, care de mulți ani există în alte țări. Toate acestea, pentru a păstra în

PRIN URMARE, ÎN BAZA CELOR MENȚIONATE MAI SUS, CEREM :

1. Examinarea obiectivă și restabilirea dreptății în cazul primarului de Taraclia. De asemenea, cerem Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Suprem al Procurorilor, să examineze acest caz și să dea apreciere acțiunilor judecătorilor/procurorilor care adoptă astfel de decizii ce afectează grav imaginea instituțiilor respective;

2. Oprea tuturor presiunilor asupra primarilor și altor aleși locali din Republica Moldova pe criteriile politice, cu folosirea în acest scop a instituțiilor statului. Iar tuturor colaboratorilor organelor de control, anchetă și judiciare, le cerem să-și facă datoria în cel mai corect mod și să-și amintească despre onoarea și demnitatea de ofițeri/judecători și funcționari publici, care au ajuns în ultimul timp în subsolul încrederii din partea populației;

3. Promulgarea și publicarea Legii nr. 2474 pentru a exclude orice speculații privind interesele obscure și presiunile care se exercită asupra instituțiilor statului în acest caz;

fapt, o atare situație nu poate fi calificată altfel decât atac la practic unica instituție publică din Republica Moldova în care mai au încredere cetățenii. Sperăm foarte mult că instanțele de judecată își vor îndeplini datoria și vor face dreptate în acest caz. Totodată, sperăm, cazul primarului de Taraclia și alte cazuri similare care sunt pe rol, vor deveni un subiect de examinare/anchetă pentru Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Suprem al Procurorilor și alte instituții responsabile de activitatea instanțelor de judecată și ale procuraturii.

2. Suntem extrem de îngrijorați de trăgănarea inexplicabilă a procesului de promulgare și publicare a Legii nr. 2474 care a fost adoptată la 4 martie 2016, prin care autoritățile locale au dobândit dreptul de a schimba destinația terenurilor și de a se adresa direct Curții Constituționale, în cazurile în care sunt încălcate principii-

mai multe măsuri care urmăresc consolidarea bazei fiscale locale: impozitul funciar și impozitul pe autovehicule. Acest gest poate fi tratat ca unul extrem de periculos și îndreptat împotriva tuturor comunităților locale din Republica Moldova. De fapt, prin aceasta, Parlamentul blochează reformele asumate și întregul proces de descentralizare, adresând un semnal extrem de negativ societății, APL și partenerilor de dezvoltare. Mai mult ca atât, Parlamentul, prin această acțiune, va arunca în haos total sutele de autorități locale pentru care în anul 2016 expiră fondul de compensare destinat acoperirii deficitelor bugetelor locale. Ceea ce înseamnă că majoritatea bugetelor locale NU vor mai avea resurse pentru existență începând cu anul 2017, deoarece Guvernul și Parlamentul, pe parcursul ultimilor doi ani, NU au realizat măsuri concomitente și concrete de consolidare a bazei fiscale locale. Totodată, anume Legea

continuare sistemul actual de distribuție centralizat, netransparent și politicizat, care a condus la starea actuală dezastruoasă a drumurilor din localitățile noastre. Aducem aminte tuturor, că în prezent bugetele locale sunt lipsite de careva surse financiare destinate drumurilor din intravilanul localităților. În același timp, lungimea acestor drumuri este de circa 40 de mii km., ceea ce înseamnă de 10 ori mai multe decât lungimea drumurilor naționale. Totodată, pe parcursul întregii perioade de independență a Republicii Moldova, bugetele locale NU au avut niciun leu alocat pentru întreținerea drumurilor din satele și orașele noastre. În același timp, toate obiectiile și rezervele față de introducerea acestui impozit, invocate formal de către Ministerul Transporturilor și unii deputați, sunt absolut neîntemeiate și ușor de depășit printr-un dialog civilizizat și introducerea precizărilor corespunzătoare în proiectul respectiv de lege.

4. Presedintelui Parlamentului, majorității parlamentare și deputaților - să se întoarcă cu fața spre autoritățile și comunitățile locale și să NU excludă din politica bugetar-fiscală măsurile destinate consolidării bazei fiscale (impozitul pe autovehicule și impozitul funciar).

5. Consiliului European, Uniunii Europene, SUA și altor parteneri de dezvoltare ai Republicii Moldova ca să monitorizeze cât mai atent cazul primarului de Taraclia și alte cazuri similare, procesul de descentralizare și consolidare a autonomiei locale din Republica Moldova. Deoarece, fără reforme profunde și reale în acest domeniu, toate eforturile de a moderniza și europeaniza Republica Moldova vor fi sortite eșecului.

Adoptată în cadrul Ședinței Consiliului de Administrare a CALM mun. Chișinău, 08.04.2016

CALM ÎȘI INSTRUIEȘTE MEMBRII: SEMINARE PRACTICE PENTRU CONSOLIDAREA BUGETELOR LOCALE

Anenii Noi

Pe data de 18 martie curent, Congresul Autorităților Locale (CALM) a dat startul unei serii de seminare de instruire pentru reprezentanții APL, cu genericul: "Bugetarea pe bază de programe și performanță". Astfel, experții CALM s-au deplasat în raionul Anenii Noi, unde au susținut un curs teoretic, dar și au răspuns la întrebările primarilor și contabililor, persoane implicate direct în elaborarea și gestionarea bugetelor locale.

Basarabeasca

Călărași

În debutul seminarului, directorul executiv CALM, Viorel Furdui, a salutat audiența și a menționat că obiectivul principal al instruirii constă în consolidarea capacităților APL de nivelul I în domeniul bugetării în bază de programe și performanță la nivel local: "Bugetarea bazată pe performanță este o metodă relativ nouă de fundamentare a bugetului și un instrument de management bugetar care asigură stabilirea priorităților și luarea deciziilor bugetare în funcție de rezultatele programelor publice. Deși acest sistem de bugetare a început să fie aplicat în toate APL de nivelul I începând cu anul 2016, se simte nevoia unor discuții în profunzime, cu suportul experților în domeniu. Astfel, pot fi identificate punctele forte și cele slabe, dar și stabilite strategii bugetare într-un caz sau altul. Participanții la aceste seminare vor avea posibilitatea să discute problemele actuale care au apărut în legătură cu implementarea noi-

lor modalități de formare și execu-
tare a bugetelor locale, precum și
impedimentele, problemele prac-
tice care vizează administrarea
finanțelor publice locale.”

Agenda instruirii a cuprins atât
partea teoretică, cea care înglo-
bează conceptul, aspectele legale,
structura și elementele programu-
lui, organizarea procesului bugetă-
rii pe programe și performanță, cât
și cea practică, care prevede o sesi-
une de întrebări din partea partici-
panților privind bugetele bazate pe
programe și performanță la nivel
local și discutarea/colectarea în-
trebărilor stringente din domeniul
finanțelor publice locale.

Prin organizarea unor astfel
de seminare de instruire, CALM își
propune să asigure APL locale de
nivelul I cu informația și instruirea
necesară în vederea elaborării bu-

Rîșcani

Șoldănești

getelor pentru anul 2017, precum
și să-i consilieze în ceea ce privește
problemele actuale care vizează
procesul bugetar din anul 2016.

Seria de ateliere de instruire
a continuat și în alte raioane ale
țării, în cadrul cărora autorităților
publice locale au fost familiarizați

cu conceptul bugetării bazată pe
performanță și cu experiența inter-
națională în acest domeniu. Astfel,
la sfârșitul luni martie au avut loc
instruiri în raioanele Basarabeasca,
Șoldănești, Soroca, Rîșcani și Călă-
rași.

După ce experții CALM au rea-

lizat un transfer de informații utile
pe acest segment în mai multe rai-
oane ale țării, aceștia au convocat
aleșii locali din raionul Șoldănești.
Tradițional, reprezentanții CALM
au prezentat cele mai relevante
aspecte ale acestui subiect și au
expus idei care ar putea fi imple-

mentate cu succes la nivel local,
astfel încât bugetarea să fie una
fundamentată și cu perspectivă
pentru dezvoltarea localităților.

Participanții la seminar au
demonstrat un viu interes pentru
subiectele discutate, și-au expus
opiniile, dar și dificultățile. As-

tfel, pentru fiecare caz în parte, cu
ajutorul experților CALM, au fost
identificate soluții.

La începutul lunii aprilie, expe-
rții CALM s-au deplasat în raioa-
nele Drochia, Strășeni și Cimișlia,
unde au susținut un curs teoretic,
dar și au răspuns la întrebările
primarilor și contabililor, perso-
ne implicate direct în elaborarea
și gestionarea bugetelor locale.
În context, Valeriu Tizu, prima-
rul satului Petreni, președintele
Asociației primarilor și aleșilor
locali din raionul Drochia, a venit
cu un cuvânt de salut pentru par-
ticipanți: "Sunt mulțumit de inte-
resul sporit al primarilor față de
acest subiect important pentru
administrația publică locală. Mă
bucur că sunt prezenți aproape
toți primarii din raion. E foarte
bine că aceste seminare vor fi pe-
trecute în toate cele 32 de raioa-
ne ale țării".

Tudor Șonțu, primarul satului
Ochiul Alb, a menționat: "Acest se-
minar este foarte binevenit. Am
primit răspunsuri clare la toate
întrebările noastre ce țin de buge-
tarea pe bază de programe și per-
formanță. Consider că informații-

Drochia

CALM ÎȘI INSTRUIEȘTE MEMBRII: SEMINARE PRACTICE PENTRU CONSOLIDAREA BUGETELOR LOCALE

Strășeni

le acumulate la acest seminar vor fi foarte utile în lucrul nostru”.

La Strășeni seminarul a fost deschis de către Valentina Casian, primarul orașului Strășeni, președinte al Asociației primarilor din r. Strășeni care i-a salutat pe cei prezenți și a ținut să mulțu-

mească CALM-ului pentru organizarea evenimentului: *”Consider că acest seminar informativ este unul binevenit, în special în contextul actual. Este important ca atât cei din administrația publică locală să cunoască ce înseamnă bugetarea pe bază de progra-*

me și performanță.”

Tudor Scutaru, primarul satului Căpriana a menționat: *”Consider că acest seminar informativ este unul util și necesar iar tema seminarului prezintă interes atât pentru primari cât și pentru contabilii din cadrul primăriilor.”*

Pe parcursul întrunirii, participanții la aceasta sesiune de informare, au fost asigurați cu un set de materiale informative care îi vor ajuta în cunoașterea mai bună și mai profundă a bugetării pe bază de programe și performanță.

La data de 7 aprilie curent,

Congresul Autorităților Locale din Moldova în comun cu Asociația Primarilor din raionul Cimișlia a întrunit reprezentanți ai APL în cadrul seminarului de instruire „Bugetarea bazată pe programe și performanță.” Cu un cuvânt de salut pentru participanții mesei rotunde au venit doamna Tatiana Badan, președintele Congresului Autorităților Locale din Moldova. *”Consider că acest seminar informativ este unul binevenit și cu siguranță necesar. Informația care va fi prezentată de domniile experți, ne va ajuta să cunoaștem mai bine aspectele bugetării bazate pe programe și performanță. Astfel, astăzi avem ocazia să obținem răspunsuri la toate întrebările ce ne interesează pe noi ca reprezentanți ai APL”,* a subliniat Badan.

Seminarul a fost moderat de către experții CALM, Galina Colun și Nicolae Tudoreanu, primar de Festelița. Acesta s-a finalizat cu un schimb de opinii, consultări, discuții asupra aspectelor practice.

Soroca

Cimișlia

Instruirea are loc în cadrul Proiectului „Consolidarea capacităților CALM în domeniul finanțelor publice”, implementat de Congresul Autorităților Locale din Moldova, în parteneriat cu Asociația Autorităților Locale din Slovacia (ZMOS) și Asociația ofițerilor financiari din Administrația Publică Locală din Slovacia (AKE SR) și este finanțat de Oficiul Regional PNUD pentru Europa și țările CSI.

RM, LIDER REGIONAL PRIVIND REPREZENTATIVITATEA FEMEILOR ÎN FUNCȚIA DE PRIMAR!

Congresul Autorităților Locale (CALM), în calitate de promotor consecvent și fervent al egalității de gen și al ideii că femeile trebuie să fie prezente plener în organele de conducere de diferit nivel, a pledat și va pleda, de la tribune naționale și internaționale, pentru o implicare cât mai activă a reprezentantelor genului frumos în procesul decizional. Cu atât mai îmbucurător faptul că eforturile noastre comune au generat o schimbare esențială. Astfel, un studiu efectuat recent de către Rețeaua Asociațiilor Autorităților Locale din Sud-estul Europei (NALAS), membru al căreia este și CALM, scoate în evidență o realitate salubă - Republica Moldova este lider regional la capitolul "femei în funcție de primar".

Din 898 de primari din Republica Moldova 184 sunt femei - membre ale Rețelei Femeilor din cadrul CALM, iar 714 sunt bărbați. Un calcul simplu ne demonstrează că rata femeilor primar este de 20,49%, în timp ce datele din Sud-Estul Europei constituie doar 6,5%. Pe locul doi se clasează Bulgaria, cu 13,21%, iar pe treapta a treia s-a poziționat Albania, cu 13,11%. Ultimul clasat este Federația Bosnia și Herțegovina, cu 2,5%. România ocupă poziția a 10-a, din cele 13 țări participante la sondaj, cu o rată de 3,64%, adică doar 116 femei primar din totalul de 3188 primari.

Ținem să menționăm faptul că, față de sondajul regional efectuat cu 4 ani în urmă, Republica Moldova și-a îmbunătățit indicatorii de la 18% femei primar după alegerile locale din 2011 la 20,49% după alegerile locale din 2014. În schimb, în Sud-estul Europei, media per regiune a descrescut de la 8,74% femei primar la 6,5%.

Amintim că, Rețeaua Femeilor din cadrul CALM a fost creată în decembrie 2011 și reprezintă o platformă a femeilor din administrația publică locală - primari, președinți de raioane, consilieri, secretari,

lucrători ai APL - având menirea de a dezvolta liderismului feminin și a spori rolul femeilor în procesul decizional la nivel local și național.

În cadrul Rețelei Asociațiilor Autorităților Locale din Sud-estul Europei (NALAS) a cărei membru este CALM, în ceea

ce privește egalitatea de gen și promovarea liderismului feminin, Rețeaua Femeilor CALM este privită ca un exemplu de succes ce este necesar de urmat. Astfel, Planul de acțiuni pentru componenta gender a Strategiei NALAS pentru anii 2013-2017 include replicarea între Asociațiile

membre a acestei practici de succes, respectiv Rețeaua Femeilor CALM joacă rolul de mentor în împărtășirea și preluarea de către alte Asociații APL din regiune a activităților în domeniul promovării egalității de gen și abilitării femeilor întru sporirea rolului femeilor în procesul decizional.

PRIMĂRIȚELE, ÎN AVANGARDA SOCIETĂȚII. REȚEAUA FEMEILOR CALM: REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE!

Pe data de 17 martie curent a fost organizat atelierul de lucru cu genericul: "Consolidarea capacităților femeilor primar în APL și în societate". La sediul CALM și-au dat întâlnire zeci de femei primar, care sunt la primul sau la al doilea mandat în serviciul comunităților locale. Reuniunea este parte integrantă a seriei de patru ateliere de lucru, care au în calitate de ax director consolidarea capacităților femeilor din APL, promovarea comunicării ca o modalitate eficientă de transfer de informații utile între primărițe, dar a schimbului de bune practici între ele.

Drept imbold pentru organizarea acestor ateliere de lucru a servit faptul că, la moment, din cele 184 de femei primar din republică - 90 sunt la primul mandat și 49 la al doilea mandat. În cadrul activităților desfășurate cu participarea lor, dar și a discuțiilor purtate cu ele s-a aprobat tematica problemelor ce au fost incluse pe agenda atelierelor de lucru. Un factor important a reprezentat faptul că facilitatorii la atelierele de lucru au fost colegile lor, primărițe cu 3-6 mandate, care, bazându-se pe experiența proprie, pe legislația în vigoare, au pus la dispoziția participantelor modele de documente care necesită a fi elaborate de către primar, consiliul local, Planuri de acțiuni pe diferite tematici, modele de scenarii, inclusiv de desfășurare a sesiunii consiliului local.

În debutul sesiunii de lucru, directorul executiv CALM, Viorel Furdui, a salutat interesul din partea primărițelor pentru astfel de întâlniri constructive și a menționat că Rețeaua femeilor CALM a fost concepută

în calitate de platformă de comunicare pentru diferite categorii de aleși și funcționari publici locali.

Totodată, Furdui a subliniat că, pe parcursul celor cinci ani de existent, Rețeaua a reușit să devină un veritabil forum pentru schimbul de idei, cunoștințe și experiențe.

"LOCUL ȘI ROLUL UNEI FEMEII ÎN SOCIETATE TREBUIE EXTINSE CÂT MAI MULT!"

Președintele Rețelei Femeilor CALM, Nina Costiuc, primar de Budești, a subliniat că locul și rolul unei femei în societate trebuie extinse cât mai mult, și asta deoarece femeile, în pofida laturii lor fragile, dau dovadă de calități excepționale în gestionarea treburilor unei localități: "Prin activitățile desfășurate, RF contribuie la ridicarea nivelului de încredere în forțele proprii și la stimularea dezvoltării personale a tuturor categoriilor de femei, în vederea sporirii participării acestora în procesul decizional la nivel local. Reprezentantele APL din întreaga republică și-au expus dorința de a se întâlni mai frecvent, fiind convinse că schimbul de experiență, la fel ca acesta de astăzi, poate fi făcut și acasă, iar bunele practici implementate în Moldova merită să fie cunoscute și preluate."

Secretarul-coordonator al RF CALM, Nadejda Darie, expert dezvoltare locală, a specificat: "Femeile primar sunt foarte importante pentru CALM. Nu în zădar și în fruntea organi-

zației este o femeie. RF, creată în decembrie 2011, continuă să se manifeste și la moment destul de activ. Spun aceste cuvinte cu mândrie, căci pe parcursul acestei perioade, RF a devenit, pe drept cuvânt, o familie pentru femeile care activează în APL. Misiunea ei de a consolida capacitățile și abilitățile femeilor din APL se realizează pas cu pas. Femeile participante au discutat și

combaterea stereotipurilor, despre proiectele ambițioase dezvoltate de colegile cu o experiență mai mare etc."

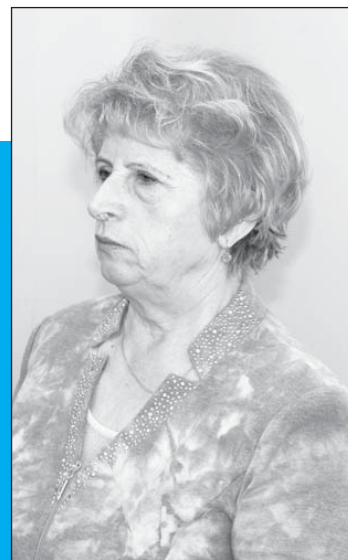
Fiecare atelier de lucru a avut și două sesiuni importante, cum ar fi: asistarea femeilor din APL care se află la primul mandat pentru dezvoltarea capacităților de management și de luare a deciziilor, activități de mentorat și Modele de bune practici din activitatea femeilor primar.

Primărițele participante la atelier și-au prezentat succesele și au împărtășit experiența proprie cu colegile lor. Astfel, Valentina Carastan, primar de Slobozia Mare, Cahul, fiind la al treilea mandat, a prezentat atât modele de documente care urmează a fi elaborate, cât și etapele de pregătire a pachetului de documente pentru procedura de Achiziții Publice. Totodată, edilul a oferit detalii privind obligațiunea primarului, conform Legii nr. 140 din 14.06.2013, în ceea ce privește protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a celor separați de părinți.

Etapele de elaborare și coordonare a setului de documente necesare pentru începerea implementării unui proiect a fost prezentat de Ana Dicusar, primar de Cetireni, Ungheni, care este la al patrulea mandat.

Edilul de Chișcăreni le-a făcut cunoștință cu proiectul său de suflet, și anume fondarea serviciului intercomunitar Chișcăreni.

Silvia Țurcanu a subliniat că succesul s-a datorat perseverenței, dar și lucrului permanent cu oamenii: "Primarii au consultat opinia locuitorilor și au decis să coopereze în vederea soluționării în

"FEMEILE PRIMAR SUNT FOARTE IMPORTANTE PENTRU CALM. NU ÎN ZĂDAR ȘI ÎN FRUNTEA ORGANIZAȚIEI ESTE O FEMEIE!"

astăzi cu interes despre locul femeii în societate, cum pot fi implicate femeile în procesul decizional, despre creșterea eficienței aduse de implicarea femeilor în organizație/comunitate, cum pot fi dezvoltate abilitățile de lider și susținute tinerele lidere, despre

PRIMĂRIȚELE, ÎN AVANGARDA SOCIETĂȚII. **REȚEAUA FEMEILOR CALM: REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE!**

tea. Mă simt obligată să fac aceste lucruri.” Primărița este convinsă că o localitate se poate dezvolta doar dacă oamenii fac o echipă. Pensionari, tineri, proaspete mămici, persoane cu dizabilități, cu toții s-au învățat să scrie proiecte ca să dezvolte localitate în care locuiesc.

Primărița de Văleni, Silvia

durabile în comunități, în domeniul turismului rural: "Parteneriatul este o cooperare benevolă între două părți care au convenit să lucreze în comun pentru realizarea unor scopuri comune. Formula unui parteneriat de succes este Conjugarea eforturilor= Soluționarea unei probleme= Durabilitatea în dezvoltarea

comun a problemelor locale reieșind din realitățile practice: este foarte greu și foarte costisitor de organizat întreprinderi comunale în cadrul fiecărei localități și pentru fiecare serviciu în parte. Extinderea și dezvoltarea serviciilor publice comunale, în comun cu satul Chișcăreni, a fost unica soluție pentru localitățile Ciuciuieni, Coșcodeni, Dumbrăvița, Iezărenii Vechi și Taura Veche, de a rezolva problema dezapezirii, profilării drumurilor, co-

Șterbeț, a venit cu o comunicare valoroasă în ceea ce privește importanța parteneriatelor pentru dezvoltarea proiectelor

comunității." Satul Văleni poate fi considerat pe bună dreptate un laborator al tradiției populare, folclorului, da-

lectarea organizată a deșeurilor menajere și amenajării gunoiștilor (datorită faptului că localitățile sunt mici, iar bugetele modeste). Totodată, astăzi aceste șase comunități au capacitatea de a rezolva cu forțe proprii problema întreținerii drumurilor și gunoiștilor, serviciile prestate sunt chiar cu 20 % mai ieftine decât prețurile medii existente.”

Primărița de Băhrinești, Feodosia Bunescu, care este la al treilea mandat, a povestit cum a reușit să schimbe perspectivele satului natal. Cu

trei ani în urmă, a reinventat democrația directă. Primărița a găsit o metodă ca să-i mobilizeze și motiveze pe oamenii din sat să-și dorească o viață mai bună. Edilul le-a oferit posibilitatea locuitorilor să fie și ei primari. La începutul fiecărei luni, ea alege 12 ajutoare, iar aleșii fac o ședință prin care pregătesc planul de muncă: „Când ai resurse informaționale, materiale și oameni competenți, devii practic obligat, în calitate de persoană cu o funcție de decizie, să utilizezi aceste bunuri ca să ajuți comunita-

PRIMĂRIȚELE, ÎN AVANGARDA SOCIETĂȚII. REȚEAUA FEMEILOR CALM: REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE!

Dezvoltarea Economică Locală (DEL) în comuna Pelinei, raionul Cahul a fost un alt imbold al schimbului de experiență. Astfel, un model de bune practici, care poate fi preluat a fost prezentat de Nina Munteanu, primarul acestei localități, care este la al 2-lea mandat. Scopul acestui proiect este îmbunătățirea calității vieții populației locale cu implicarea sectorului public, de afaceri și

Primărițele, prezente la atelier, au subliniat că reuniunea a fost una foarte productivă. Prin intermediul unor astfel de întâlniri au posibilitatea să se cunoască mai bine, să organizeze întâlniri tematice, profesionale, să facă schimb de experiență - ceea ce este destul de important mai ales pentru doamnele primar care sunt la primul mandat și sunt ferm convinse

tinilor strămoșești. Un argument în favoarea acestei idei este Festivalul Etno-Folcloric "Dulce Floare de Salcâm", înființat la 21 mai 2008, este deja la a 9 ediție.

Președintele CALM, Tatiana Badan, primar de Selemet, își prezintă satul simplu: "O localitate dezvoltată în care vrei să rămâi!" Iar membrii

experiență prin realizarea mai multor proiecte sociale în diferite domenii cu susținerea inclusiv a băștinașilor migranți. În cadrul asociației activează localnici activi și migranți reveniți, dornici să facă schimbarea în localitate prin implicare și atitudine. Comunitatea are un rol esențial în crearea și valori-

non - guvernamental, crearea locurilor de muncă, stoparea migrației, lupta cu sărăcia în multe familii din mediul rural. Totodată, ideea s-a cristalizat în crearea Centrului de Planificare Economică, care este dotat cu calculator, imprimantă, tel/ fax, instruire, consultanță în domeniul lansării unei afaceri, înregistrarea unei AEI (Asociație de Economii și Împrumut), crearea Fondului Girațoriu, acordarea împrumutului cu o dobândă mult mai mică decât la băncile comerciale doritorilor să dezvolte o afacere.

că au ce învăța de la colegelor care au mai mulți ani de experiență în administrația publică.

Amintim că, Rețeaua Femeilor din cadrul CALM a fost creată în decembrie 2011 și reprezintă o platformă a femeilor din administrația publică locală - primari, președinți de raioane, consilieri, secretari, lucrători ai APL - având menirea de a dezvolta liderismul feminin și a spori rolul femeilor în procesul decizional la nivel local și național.

Asociației obștești "Baștina" și-au împărtășit experiența în a mobiliza localnicii, de acasă și din afara țării: "Pe parcursul anilor am acumulat

ficarea condițiilor adecvate pentru dezvoltarea satului. Implicarea migranților aduce competențe / inovații și progres."

PRIMARII CALM: "VREM ȘI TREBUIE SĂ ASIGURĂM SERVICII PUBLICE CA ÎN AUSTRIA!"

Recent, o delegație CALM a participat la un seminar care a avut drept ax director diseminarea experienței Austriei în ceea ce privește asigurarea unor servicii impecabile populației în domeniul gestionării situațiilor excepționale, și anume crearea și funcționarea posturilor pompierilor voluntari. Transferul de bune practici a avut loc grație cooperării dintre CALM și autoritățile locale din Austria și, fără îndoială, datorită prietenului autorităților locale din Republica Moldova, Hans Kohler, fost primar și membru al Parlamentului austriac.

Reprezentanții CALM, dar și cei ai Departamentului Situații Excepționale, au vizitat mai multe unități de pompieri voluntari din regiunile Austriei, în cadrul proiectului de cooperare moldo-austriac „Consolidarea structurilor de securitate din Republica Moldova - un program de dezvoltare a orașelor, regiunilor și protecției civile”. Turul de familiarizare a cuprins regiunile Ludesch, Rankweil și Vorarlberg, unde activează unități ale pompierilor voluntari care intervin în situații de risc, după ce primesc apelul de urgență. Civili calificăți lichidează consecințele situațiilor excepționale, fiind dotați cu utilaj și echipament de intervenție. Pompierii voluntari nu sunt salarizați, dar au posibilitatea să activeze stabil în alte locuri de muncă și sunt chemați doar la necesitate. Întreținerea unităților locale de pompieri este efectuată din sursele comunitare, iar o parte

din buget este alocată de către primăriile regiunilor. Scopul funcționării unităților voluntare este de a asigura securitatea comunităților în situații de risc. Conform hărții administrativ-teritoriale, în Austria sunt 120 de comunități unde activează pompieri voluntari.

ÎN AUSTRIA, 5 LA SUTĂ DIN BUGETUL LOCALITĂȚILOR SUNT DESTINATE ANUME ASIGURĂRII FUNCȚIONALITĂȚII ACESTOR UNITĂȚI. LA NOI ESTE NEVOIE DE INIȚIATIVE LEGISLATIVE, CARE SĂ STIPULEZE CLAR CARE SUNT REGULILE DE JOC.

Maria Galiț, primar de Sărata Veche, președintele Asociației CALM a primarilor din raionul Fălești a menționat că vizita în

Austria a fost una memorabilă și cu foarte multe lecții de învățat: "Autoritățile locale sunt cel mai aproape de nevoile cetățenilor, sunt primele interesate în asigurarea funcționării bune a serviciilor publice, inclusiv a celor care se află în subordinea autorităților centrale. Suntem siguri că dacă în Republica Moldova s-ar întreprinde acțiuni concrete în domeniul descentralizării și consolidării autonomiei locale, atunci și programele care funcționează ca unse în Austria s-ar înrădăcina în localitățile noastre. Cu sprijinul CALM, am avut oportunitatea să vedem cum funcționează în practică aceste posturi, ca apoi să implementăm și în țara noastră proiecte de acest gen. Austriecii au o tradiție de 150 de ani în acest domeniu, iar mândria de a fi pompier voluntar este în sângele lor, este o onoare și un prestigiu. Și oamenii din jur conștientizează cât de important este să-și securizeze viața și averea. Și la nivel de autorități centrale este înțeles acest lucru. În Austria, 5 la sută din bugetul localităților sunt destinate anume asigurării funcționalității acestor unități. La noi este nevoie de inițiative legislative, care să stipuleze clar care sunt regulile de joc. Deocamdată, ne mișcăm înainte cu ceea ce avem: am identificat un local potrivit, am aplicat la un proiect polonez prin care ne dorim să pregătim un mic grup de voluntari. Sperăm, cu implicarea lui Hans Kohler, să putem merge înainte. Domnia sa a vizitat țara noastră chiar în cadrul evenimentelor din 2009, atunci când a fost incendiat Parlamentul. Atunci, a înțeles că Republica Moldova are un sistem de intervenție în situații excepționale cu mari probleme. Astfel, cu ajutorul domniei sale, timp de 15 ani în localitățile noastre au ajuns peste 25 de autospeciale moderne, dar și alte echipamente importante."

ÎN AUSTRIA, POMPIERII VOLUNTARI REPREZINTĂ O COMUNIUNE DE OAMENI PENTRU CARE A-ȘI ASUMA ACEASTĂ SARCINĂ ESTE O DATORIE ȘI O ONOARE CIVICĂ!

La rândul său, Sergiu Lazarchevici, viceprimar, Sipoteni, Călărași, care a mers alături de alți edili locali în Austria, a rămas impresionat de faptul că activitatea în cadrul unităților de pompieri voluntari este considerată o onoare

autospecială, astfel încât până ajung pompierii din Călărași, să putem interveni cât mai eficient cu forțele proprii."

Vasile Casian, primar de Sculeni, Ungheni, a reiterat necesitatea dezvoltării unei rețele de astfel de servicii în localitățile din Republica Moldova: "În Austria, imaginea pompierului se cultivă din fragedă copilărie, iar aceasta întruchipează un erou național, un salvator, iar fiecare copil visează să i se asemene. Aceste unități sunt pentru și foarte aproape de oameni. Într-o localitate, sediului unității este construit chiar în

și o datorie civică de către cetățeni: "Ceea ce am văzut acolo este o comuniune de oameni pentru care a fi pompier voluntar este o datorie civică. În satul nostru, practic, avem dezvoltat acest serviciu, am delimitat șase sectoare, în care au fost desemnați câte patru voluntari. Totuși, suntem nevoiți să acționăm după formule primitive: atunci când este vorba despre un incendiu de vegetație sau unul în sectorul privat, stingem focul cu măturile și gălețile cu apă. Am avut o discuție cu Hans Kohler și i-am explicat că, pentru satul Sipoteni, problema gestionării bune a situațiilor excepționale este o prioritate. Doar de la începutul anului, două persoane au decedat în incendii. Domnia sa mi-a promis că, în luna mai, va vizita localitatea noastră și va dona pompierilor voluntari 24 de echipamente individuale. După ce se va documenta la fața locului, e posibil să primim și o

preajma unei grădinițe și acest fapt nu este unul întâmplător, pentru că astfel cei mici sunt educați în spirit civic. Cele văzute mă determină și mai mult să dezvolt un astfel de serviciu în localitate. Încercăm să introducem ceva inovativ. De ce nu? Avem în sat și noi eroii noștri, care au trecut prin Afganistan, Transnistria sau Cernobil. Am identificat deja o clădire, am asigurat un suport de la Consiliul raional de 250 de mii de lei ca să dezvoltăm serviciul, dar suntem în căutarea fondurilor suplimentare, pe care vrem să-i obținem în cadrul unui proiect transfrontalier."

Amintim că, prima unitatea de pompieri voluntari a fost deschisă la sfârșitul anului 2015 în localitatea Terebna, raionul Edineț. Deschiderea postului a fost posibilă în urma susținerii proiectului de administrație publică locală care a susținut voluntariatul și a promovat mesajul securității în rândul localnicilor.

PRIMARII MOLDOVEI ÎN ACȚIUNE: SOLUȚII PENTRU ATRAGEREA FONDURILOR DE ASISTENȚĂ EXTERNĂ!

Primari din 30 de localități din nordul și sudul Republicii Moldova, aflați la primul lor mandat, au participat la cea de-a doua etapă a trainingului „Un primar implicat – o comunitate prosperă”, organizat de compania de comunicare Fabrica de imagine, cu sprijinul Ambasadei Britanice la Chișinău. În cadrul programului, aleșii locali au fost instruiți cum să scrie proiecte de dezvoltare a localității lor, după toate cerințele donatorilor internaționali și locali.

Directorul programului, Anastasia Primov, a menționat că interesul reprezentanților autorităților publice locale față de instruirea la această temă este foarte mare. În doar o săptămână, organizatorii au primit peste 70 de scrisori prin care primari din diferite raioane își exprimă intenția de a participa în program.

„Proiectul presupune instruirea primarilor în scrierea proiectelor de asistență externă și atragerea fondurilor pentru soluționarea problemelor comunității. Avem aici primari care au dorința foarte mare de a schimba spre bine viața oamenilor din comunitățile lor, iar misiunea proiectului este să-i ajutăm și să-i ghidăm pe acest drum”, a declarat Anastasia Primov, director al companiei de comunicare Fabrica de imagine.

Trainingul „Un primar implicat – o comunitate prosperă” este organizat în două etape a câte două zile. La prima etapă (23-24 ianuarie 2016) aleșii locali au fost instruiți cum să implice

întreaga comunitate în identificarea și soluționarea problemelor, cum să-și creeze echipe și să identifice donatorii care oferă suport pentru rezolvarea problemei din localitate etc. Participanții au primit și teme pentru acasă. Astfel, timp de șase săptămâni, fiind ghidați de trainerii, primarii au identificat care este de fapt problema ce afectează majoritatea locuitorilor, care sunt cauzele ei și cum aceasta

poate fi rezolvată, au elaborat bugetul și au descris cum se va asigura monitorizarea și durabilitatea lucrărilor.

În timpul celui de-al doilea training, care a avut loc pe 10 și 11 martie, formatorii programului, au analizat proiectele scrise de primari și au oferit fiecăruia din ei sugestii de îmbunătățire a conținutului.

„Am construit astfel curricula acestui program, încât nu doar să informăm primarii, ci și să le formăm abilități practice de a scrie un proiect. Este important să consolidăm aceste capacități. Pe parcursul trainingului am identificat cel puțin 5 persoane care ar putea deveni la rândul lor trainerii și care ar putea să-i învețe pe alți primari să scrie proiecte”, a spus Angela Stafii, formator al programului.

Tatiana Udrea de la Biroul pentru Cooperare Transfrontalieră al Cancelariei de Stat a Republicii Moldova le-a prezentat participanților proiectele pentru care aceștia sunt eligibili și pot depune dosarele.

În program au participat primarii localităților: Pelinia (Drochia), Răuțel

și Călugăr (Fălești), Pepeni (Râșcani), Rădoia (Sângerei), Vărăncău (Soroca), Târnova, Șofrâncani, Stolniceni și Zăbriceni (Edineț), Scăieni (Dondușeni), Cinișeuți (Rezina), Manta, Cucoara și Roșu (Cahul), Cania și Lărguța (Cantemir), Gradiște (Cimișlia), Talmaza și Popeasca (Ștefan Vodă), Țanțăreni (Anenii Noi), Ceadâr-Lunga și Vulcănești.

Anatolii Topal, primarul orașului Ceadâr-Lunga, UTA Găgăuzia, este unul din cei 30 de participanți la training: „Pentru noi, primarii aflați la primul mandat, acest seminar este foarte bun și instructiv. Este un ajutor real acordat primarilor în pregătirea și scrierea proiectelor, de care avem nevoie foarte mult. La primul training ni s-au dat direcțiile, apoi noi am lucrat în localitate, iar acum suntem pe ultima sută de metri în scrierea proiectului. Ne-am gândit să scriem un proiect care să asigure accesul populației la servicii culturale prin reparația casei de cultură din oraș”.

Primarul satului Târnova din raionul Edineț, Cornelia Rusu, spune că în localitatea pe care o reprezintă în

ultimii 12 ani nu a fost realizat niciun proiect de dezvoltare. „Cred că astfel de training-uri sunt necesare nu doar pentru primarii de la primul mandat, dar și pentru cei de la al doilea și celelalte mandate. Astăzi, când câștigarea unui proiect îți dă șansa să rezolvi probleme reale ale localității, consider că este foarte important să știm să-l scriem corect, iar aceste instruirii ne-au oferit multe cunoștințe practice și ne-au ajutat foarte mult în acest sens”.

După training primarii urmează să facă modificările recomandate în proiectele lor și să expedieze versiunea finală formatorului. Până la sfârșitul programului, fiecare din participanți va avea un proiect bine elaborat cu care vor putea aplica pentru a obține fonduri de la donatori.

Trainingul „Un primar implicat – o comunitate prosperă” este organizat de compania de comunicare Fabrica de imagine în cadrul programului „Suport strategic pentru Autoritățile Publice Locale din Republica Moldova”, finanțat de Ambasada Marii Britanii la Chișinău.

INIȚIATIVĂ REVOLUȚIONARĂ INTERMEDIATĂ DE CALM: ROMÂNIA VA LANSA PROIECTE PENTRU DEZVOLTAREA ORAȘELOR ȘI SATELOR DIN REPUBLICA MOLDOVA!

Demersurile Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) dau roade! În urma mai multor intervenții privind necesitatea aprofundării relațiilor dintre localitățile de pe cele două maluri ale Prutului, inclusiv prin derularea unor proiecte cu finanțare din România, Bucureștiul a luat decizia de a privilegia orașele și comunele din Republica Moldova care au înfrățiri cu localități din România. Declarația a fost făcută de premierul român Dacian Cioloș, la Adunarea Generală a Asociației Comunelor din România. La întrunire o delegație a Congresului Autorităților Locale (CALM). Evenimentul a fost un prilej bun pentru cei peste 500 de primari să discute subiecte legate de activitatea asociației, evaluarea Acordului de parteneriat încheiat între Asociația Comunelor din România și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, propuneri legislative menite să îmbunătățească activitatea de la nivelul comunelor, prezentarea proiectelor cu finanțare europeană nerambursabilă implementate de ACoR.

În cadrul discursului susținut la Adunarea Generală a Asociației Comunelor din România (ACoR), Dacian Cioloș a anunțat că dorește, în afara relațiilor la nivelul celor două Guverne, să stimuleze cooperarea la nivel local între România și Republica Moldova. Referirea premierului a fost prilejuită de prezența în sală a unei delegații de primari din partea CALM. „Vrem să privilegiem acele comune sau acele orașe din R Moldova care au înfrățiri cu comune

sau orașe din România”, a spus prim-ministrul.

În context, Emil Drăghici, președintele ACoR, în aplauzele celor prezenți, a menționat: „Dați-mi voie să vedem că avem un obiectiv comun. România și Republica Moldova: ”Nu desființării comunelor și satelor. Da, unificării statelor!”. El a făcut trimitere la o afirmație anterioară a premierului care considera fragmentarea teritorială la nivel local ca fiind unul din factorii negativi care trebuie avuți în vedere. În acest context, premierul a simțit nevoia să explice poziția sa, iar unul dintre

argumente a fost necesitatea utilizării eficiente a resurselor bugetare: „Eu înțeleg obiectivul, intenția de a nu desființa comune și sate, dar atunci haideți să găsim modalități pentru a crește eficiența utilizării resurselor bugetare pentru că, haideți să fim sinceri și pragmatici, acolo unde avem sate de câteva zeci de locuitori și unde la nivelul primăriilor aveți 10-20 de angajați și veniți să solicitați resurse pentru funcționarea administrației, la nivel central, cum putem privi în perspectivă dezvoltarea satului respectiv. Asta e întrebarea la

care trebuie să găsim răspunsul: ”Ce perspective găsim comunităților rurale, comunităților locale pe viitor și cum putem folosi fondurile europene pe care le avem într-un mod mai eficient?”. Bun, dacă nu desființăm sate, haideți să găsim alte modalități prin care să putem crește eficiența utilizării fondurilor pe care le avem la dispoziție”, a spus Cioloș.

Președintele CALM, Tatiana Badan, a reiterat nevoile APL din Republica Moldova și importanța unor relații strânse cu România, care înregistrează succese la capitolul implementarea re-

INIȚIATIVĂ REVOLUȚIONARĂ INTERMEDIATĂ DE CALM: ROMÂNIA VA LANSA PROIECTE PENTRU DEZVOLTAREA ORAȘELOR ȘI SATELOR DIN REPUBLICA MOLDOVA!

formelor în APL: "Republica Moldova are nevoie de reforme reale și nu declarative sau mimate. Cunoaștem și vedem cu toții ce se întâmplă în Republica Moldova și cum dintr-o istorie de succes, am ajuns o istorie de insucces. Credem că a venit timpul ca partenerii noștri de dezvoltare, să-și regândească abordările de până acum. Atât la nivel de priorități, cât și la nivel de direcții de acționare. Credem, că o parte din vină pentru ceea ce s-a întâmplat și se întâmplă în Moldova, trebuie să-și asume și partenerii de dezvoltare, care au acordat toți acești ani sprijin enorm, dar fără să ceară/verifice implementarea reformelor respective în practică. De aceea, considerăm că suportul acordat trebuie să fie condiționat și să vină doar în schimbul reformelor reale și nu doar declarate și celor mimate. Una din primele prioritățile fundamentale și cerințe de reformare în raport cu autoritățile Republicii Moldova, trebuie să devină Descentralizarea și Reforma administrației publice. Cu regret, trebuie să constatăm că sistemul de administrație publică din Republica Moldova este extrem de centralizat și depășit. Acest sistem păstrează încă multe caracteristici al sistemului totalitar din Uniunea Sovietică. Considerăm că fără o reformă profundă a sistemului de administrație publică, prin instrumentul principal - descentralizarea, NICI o reformă din alt domeniu nu poate fi realizată și avea succes. Degeaba partenerii noștri vorbesc despre justiție, luptă cu corupția, reforme economice etc., dacă NU are cineva să le implementeze. O altă

problemă constituie acordarea asistenței financiare doar prin intermediul guvernului central, fără implicarea

unui cerc mai larg de actori și fără un mecanism efectiv de implementare, care să asigure controlul necesar

privind utilizarea asistenței date. Experiența Republicii Moldova, demonstrează că o astfel de abordare NU a fost cea mai reușită. Gradul înalt de politizare și corupție (inclusiv politică), de regulă, a denaturat esența și eficiența asistenței financiare respective. Un exemplu concret, în acest sens fiind grantul României pentru reparația școlilor, care a fost distribuit în mare parte pe criterii politice, afectând și imaginea țării donatoare. Sau, ceea ce s-a întâmplat cu grantul Polonez pentru dezvoltarea agriculturii, care deja de câțiva ani nu poate fi implementat efectiv și pentru administrarea căruia se luptă diverse forțe politice. Iată de ce, considerăm că mecanismul de acordarea a asistenței din partea țărilor donatoare, inclusiv al României, trebuie urgent să fie revizuit în 3 direcții descentralizării lui și implicării plenare și largi în acest proces a structurilor asociative ale APL și a societății civile cât din țările donatoare, atât și din cele ale Republicii Moldova. De asemenea, credem că o soluție în acest sens, ar fi crearea unor programe și fonduri de finanțare cu acces direct pentru autoritățile locale, cu asigurarea unui mecanism obiectiv și transparent de distribuire unde să participe pe baze paritare donatorii, autoritățile locale, centrale și societatea civilă."

Cea de-a XIX-a sesiune ordinară a Adunării Generale a Asociației Comunităților din România a avut loc între 21 și 24 februarie, curent.

DE CE R. MOLDOVA ESTE O ȚARĂ HIPERCENTRALIZATĂ?

DEȘI ESTE UN STAT MIC, R. MOLDOVA ESTE EXTREM DE CENTRALIZATĂ, PARTEA COVÂRȘITOARE A ECONOMIEI FIIND CONCENTRATĂ ÎN CHIȘINĂU. DREPT URMARE, DOAR CAPITALA ÎȘI ASIGURĂ VENITURI SUFICIENTE PENTRU A ACOPERI CHELTUIELILE.

Deși, conform Cărții europene a autonomiei locale, la care R. Moldova este parte, autoritățile locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, aceste beneficii nu sunt suficiente ca localitățile moldovenești să aibă o mai mare independență financiară. Din cele 50 de localități moldovenești, evaluate într-un studiu al IDIS „Viitorul” privind autonomia locală, doar una (mun. Chișinău) își asigură venituri suficiente pentru a acoperi toate cheltuielile.

O BAZĂ FISCALĂ REDUSĂ

Potrivit studiului, autoritățile publice locale nu dispun de surse proprii de venit importante și, ca urmare, nu pot soluționa multe dintre problemele apărute. Impozitele și taxele locale generează sume mici, care reprezintă un procent redus din veniturile bugetelor locale.

Chiar și cu această bază fiscală redusă, prin diferite inițiative legislative, se acordă numeroase facilități și înlesniri (în special, în cazul impozitului pe bunurile imobiliare), ce o reduc și mai mult.

Drept urmare, veniturile primăriilor devin și mai mici, dar totodată se prejudiciază și echitatea fiscală prin favorizarea unor agenți economici sau categorii sociale.

În plus, autoritățile locale nu dispun de drepturi și pârghii pentru a influența

contribuabilii în vederea achitării impozitelor și taxelor locale.

NU EXISTĂ BUGETE CREDIBILE

În cazul localităților analizate, planificarea financiară este nesatisfăcătoare, constată experții. Valorile pozițiilor bugetare depășesc sau sunt considerabil sub nivelul prognozat, având impact negativ pronunțat asupra dezvoltării economice locale. În consecință, procesul bugetar nu produce bugete credibile. La elaborarea bugetului local se aplică tehnici simpliste de prognozare a veniturilor și cheltuielilor. Estimarea cheltuielilor se face în baza normativelor care, de cele mai dese ori, nu iau în calcul necesitățile reale ale localităților și nu se ajustează la evoluția inflației și alți parametri macroeconomici. Lipsa de credibilitate a bugetului local este confirmată și de numărul de rectificări pe parcursul anului, în medie de nouăzeci ori. Subestimarea și supraestimarea veniturilor indică neajunsuri atât la prognozarea acestora, cât și la mobilizarea și colectarea lor.

NU AU AUZIT DE INVESTIȚII

În R. Moldova bugetele locale, nu doar cele analizate, sunt concepute pentru a exercita doar funcția de finanțare

a cheltuielilor curente și funcția de control asupra modului de cheltuire a resurselor bugetare.

În consecință, cheltuielile investiționale dețin o pondere neînsemnată în totalul cheltuielilor bugetare, iar autoritățile publice locale nu au acces la instrumentele financiare de natură investițională.

Ce-i drept, nici statul nu excelează la crearea unor astfel de instrumente, cum ar fi obligațiunile locale. În țările europene, o posibilitate de finanțare pentru autoritățile locale sunt obligațiunile, instrumente care permit autorității să împrumute de la populație bani cu dobândă. În R. Moldova, nici Chișinăul nu are această posibilitate din cauza lipsei unei piețe de capital funcționale.

PROGNOZA FISCALĂ NU MERGE MAI DEPARTE DE UN AN

În cazul localităților analizate în studiu, nu există prognoze fiscale multianuale. Prognoza fiscală este făcută anual. În plus, nu există legături între bugetele de investiții și estimările cheltuielilor pe termen mediu. Devizele de investiții sunt elaborate separat de devizele cheltuielilor curente și, în consecință, se produc devieri între indicatorii cheltuielilor curente.

CHELTUIELILE PENTRU EDUCAȚIE, PE PRIMUL LOC

În structura cheltuielilor după clasificarea funcțională, ponderea decisivă o dețin cheltuielile pentru educație, adică întreținerea instituțiilor de învățământ. Prin urmare, cheltuielile primăriilor sunt acoperite din transferurile de la bugetul central. Autoritățile locale au potențial financiar modest pentru a-și finanța competențele proprii, în special cele legate de întreținerea și dezvoltarea infrastructurii locale.

Este probabil una din cauzele de bază ale actualei stări de fapt în ce privește autonomia locală. Deși în ultimii ani se implementează reforma relațiilor inter-bugetare, aspectele legate de favorizarea financiară a autorităților publice locale după criteriul politic sunt totuși puternic pronunțate. De fapt, aceasta este o pârghie pe care partidele moldovenești le place să le utilizeze, odată ajunse la putere.

RECOMANDĂRILE EXPERTILOR

Pentru a mișca ceva în această direcție, experții propun dezvoltarea de către autoritățile publice locale, inclusiv la nivelul unităților administrativ-teritoriale, a instrumentelor moderne de comunicare eficientă. În plus, dezvoltarea dialogului cu comunitatea, elaborarea și operaționalizarea site-ului primăriei, precum și actualizarea lui permanentă.

Totodată, este necesară asigurarea accesului deplin pentru public la principalele informații bugetare: bugetul local, rapoartele privind executarea bugetului local, rapoartele de audit extern, contractele de achiziții publice, precum și asigurarea participării cetățenilor la dezbaterile bugetului, buna organizare și desfășurare a audierilor publice.

Identificarea soluțiilor și posibilităților de a educa și instrui cetățenii din comunitate în domeniul dezvoltării locale, bugetului local și finanțelor publice locale. De asemenea, este recomandată dezvoltarea competențelor funcționarilor și specialiștilor locali și depășirea atitudinii formale la elaborarea bugetelor pe programe în bază indicatorilor de performanță.

„Pentru a fi bine proiectată și promovată, descentralizarea financiară necesită existența unei baze informaționale extinse, cel puțin, privind dezvoltarea economică și socială a UAT. În acest sens, devine imperativă dezvoltarea statisticii naționale ca aceasta să poată furniza indicatori și informații oportune și credibile legate de UAT”, se menționează în studiu.

MOMENT ISTORIC.

1000 DE PRIMARI DIN ROMÂNIA ȘI R. MOLDOVA

S-AU ÎNFRĂȚIT PENTRU A REALIZA PROIECTE COMUNE!

1000 de primari de pe ambele maluri ale Prutului s-au reunit la Palatul Parlamentului din București în cadrul Conferinței Reprezentanților Comunităților Locale din România și Republica Moldova. Astfel, în cadrul evenimentului, reprezentanții comunităților locale au discutat despre opțiunile de înfrățire, despre oportunitățile de colaborare și specificul proiectelor prin intermediul cărora pot fi obținute finanțări nerambursabile.

„Relația specială și privilegiată dintre România și Republica Moldova trebuie consolidată și la nivel descentralizat. Fraternitatea între localități și între județe și raioane va deschide noi perspective pentru dezvoltare în domeniul economic, educațional, cultural și sportiv, al administrației publice locale. Conectăm oamenii pentru a conecta statele”.

„Trebuie să construim Unirea în fiecare zi. În perioada următoare, România și Moldova trebuie să-și întărească parteneriatul strategic. Primarii au un rol extrem de important. Înfrățirea face puterea!”, a declarat primarul de București, Răzvan Sava.

În cadrul aceluiași eveniment s-a exprimat și primarul municipiului Chișinău, Dorin Chirtoacă: „Pe lângă bugetele de 5-10 ori mai mari ale primăriilor din România, acestea mai beneficiază și de fonduri europene cu ajutorul cărora se poate ajunge la dublarea bugetului localității. Pe lângă asta, mai sunt fondurile oferite de Guvernul României. Competențele primarilor sunt de asemenea destul de incomparabile – un primar din Moldova nu are dreptul să pedepsească pe cineva. La noi lucrurile au rămas ca pe vremea sovietică, nu au fost transferate competențele la nivel local. Cu toate acestea, primarii din Moldova se descurcă”, a spus Chirtoacă.

„DACĂ SUNT ÎNFRĂȚIRI, ACESTEA AR TREBUI SĂ FIE BUGETATE. CÂTE 100 DE MII DE EURO PE AN PENTRU FIECARE LOCALITATE DIN MOLDOVA FACE MAI MULT DECÂT ZECILE DE MILIOANE DE EURO DATE AUTORITĂȚILOR CENTRALI.”

Totodată, primarul, a venit și cu un îndemn și către autoritățile din România și către autoritățile europene: „Chișinău este tot capitală, se descurcă ceva mai bine decât în teritoriu. Dacă sunt înfrățiri, acestea ar trebui să fie bugetate. Câte 100 de mii de euro pe an pentru fiecare localitate din Moldova face mai mult decât zecile de milioane de euro date autorităților centrale.

Astfel, fiecare sat din R. Moldova și în 2-3 ani rezultatele vor fi cu totul diferite față de tot ce s-a investit în toate guvernele R. Moldova din 1990 încoace. Atunci când forțele proeuropene sunt într-o dificultate fără precedent, iar forțele radicale proruse cresc ca pe drojdie, cel puțin susținerea lor, pretind ei și așa arată și în sondaje, ceea ce înseamnă că la următoarele alegeri parlamentare ne paște un pericol foarte mare. Credibilitatea autorităților centrale este undeva la nivelul firului de iarbă din păcate. Lucrurile vor merge ireversibil spre integrarea europeană, indiferent ce va fi la nivelul Guvernului Republicii Moldova. Că vor fi alianțe, nu vor fi alianțe, indiferent ce va fi acolo, populația, la nivel local, va avea încredere în cuvântul spus de primar, dacă în fiecare an, în următorii trei ani, se va reuși finanțarea dezvoltării infrastruc-

turii, că anume aceasta este calea corectă”, a conchis acesta.

La rândul său, primarul de Cimișlia, Gheorghe Răileanu a specificat: „În 1989, trecerea Prutului a fost un vis, părea de nerealizat. Consider că Unirea e ceva misterios, un sentiment care ține de protecție, de apărare, de supraviețuire. Tendința spre comuniune este la fel de puternică ca și migrația păsărilor. Republica Moldova este un melanj de etnii, dar testul principal este folclorul, Ștefan cel Mare, Eminescu. Unirea va fi realizată de popor. Eu nu văd în partidele din Republica Moldova care să lupte pentru unire. Suntem în una din crizele mari, dar acestea au capacitatea de a ne limpezi mințile. În criza actuală trebuie să materializăm oportunitățile deschise.”

În urma întrunirii, primarii din România și Republica Moldova au încheiat 450

de acorduri de înfrățire între localitățile pe care le conduc, ceea ce reprezintă aproape trei ori mai mult decât cele semnate pe parcursul ultimilor 20 de ani.

Schimburi de experiență în învățământ sau în administrația publică, stagii de pregătire, relații directe între agenții economici, campanii de interes cultural sunt angajamente asumate prin acordurile de înfrățire. Cum decurge un astfel de parteneriat a explicat Victor Stână, primar al comunei Gura Galbenei din raionul Cimișlia, înfrățită cu localitatea Măgurele din județul Prahova.

"Deja avem în plan ca în această lună, cei mai buni elevi, cei mai buni olimpici din localitatea mea, Gura Galbenei, să facem o deplasare în comuna Măgurele și tot așa, pas cu pas, vom merge în continuare și cu domeniul cultural și cel sportiv și zic că vom reuși dacă vom dori", a declarat Victor Stână.

Angela Ursachi, primara satului Mateuți, raionul Rezina a spus: "Acțiunea a fost organizată la gradul superlativ. Membrii delegației moldovenești au rămas surprinși de cele văzute și trăite. Unii colegi care erau pentru prima dată în România spuneau că au venit cu unele și pleacă cu absolut alte impresii și opinii. Din cauza alegerilor locale generale din România, care vor avea loc pe 5 iunie, mulți primari au lipsit de la conferință și astfel nu au fost semnate o parte din actele de înfrățire. Noi cu primarul comunei Valea-Seacă, județul Bacău, Ion Pravăț, am semnat declarația de intenție privind demararea procedurii de înfrățire dintre localitățile noastre. Sper că după 5 iunie c. vom continua acțiunile de înfrățire a localităților noastre".

Iar Ion Ionașcu, primarul comunei Ciocâlteni, raionul Orhei, a adăugat la rândul său: "Deși știam că într-o campanie electorală energiile sunt orientate cu totul în altă parte, am dat curs cu plăcere invitației. Personal am reușit să închei acorduri de

intenție cu primari din județele Harghita, Brașov și Hunedoara. Am întâlnit colegi la București, oameni primitivi, dornici să rupem granițele și să depășim prejudecățile."

Primarul satului Ruseștii Noi din Ialoveni, care este deja înfrățit cu trei localități din dreapta Prutului, crede că unirea este acum posibilă.

"Eu am 60 de ani și de atâta timp vreau unire, dar a fost o perioadă de stagnare continuă. Acum mi se pare mai aproape. Când mai văd că inițiativa vine de la tineri, am o mare bucurie. Cu sprijinul financiar al județului Dâmbovița, vom construi o anexă nouă la grădiniță. Proiectul valorează 1,2 milioane de lei, iar partea română va aloca în tranșe peste 800 de mii de lei. Pe 18 aprilie avem deja licitația pentru selectarea agentului economic care va construi", spune entuziasmat Pavel Codreanu.

"Am acceptat imediat", recunoaște primarul satului Fârlădeni, raionul Căușeni, Ion Gangan. După 12 ani în care nu mai vizitase România, bărbatul a rămas uimit de schimbările care s-au produs în dreapta

Prutului. "Am două fice care au învățat la Cluj și îmi povesteau multe. Acum am venit să văd cu ochii mei. Am vizitat câteva comune și impresiile sunt doar pozitive. Au toată infrastructura necesară, apă, canalizare, drumuri asfaltate, instituții sociale renovate. Putem avea și noi, dacă am beneficia de finanțare europeană la fel ca ei", afirmă Gangan.

Acesta a făcut o comparație cu localitatea Cumpăna din județul Constanța, care are anual două milioane de euro pentru dru-

ză Moisei.

Primarul nu se teme de eventuale probleme pe care le-ar putea avea ulterior la partid. "Eu sunt pentru o bună colaborare cu toată lumea. Uneori, vecinul e mai bun decât un frate. Eu nu mă vârn în chestii politice, ci cobor la nivelul omului de rând, care așteaptă lucruri concrete și schimbări, indiferent de culoarea politică. Barometrul sunt oamenii care apreciază orice proiect pentru dezvoltarea satului", este convins Grigore Moisei.

Alexei Busuioc, primarul satului Capaclia, președinte al Asociației primarilor din raionul Cantemir, a menționat: "Conferința din București a fost un lucru inedit, care nu s-a mai întâmplat nicăieri în Europa. Nici măcar Austria cu Germania și Cehia cu Slovacia, care au fost cândva împreună, nu s-au unit la astfel de evenimente. Azi nu se cuceresc țările cu tancuri, cu mici excepții, ci cu punți de legătură spirituale, economice, sociale. Am simțit acum această unitate între primarii de pe ambele maluri ale Prutului. Dacă aceste acorduri de înfrățire care au fost semnate vor avea continuitate, cred că în trei-cinci ani vom asis-

murile locale: "Noi, dacă avem un milion de lei, suntem fericiți. Iată cu cât am rămas în urmă", conchide primarul pe o notă pesimistă.

Ion Gangan a semnat la București și un acord de înfrățire cu localitatea Rucăr din județul Argeș, pentru a putea obține împreună finanțare europeană pentru proiecte de infrastructură.

Întrebat dacă nu a fost certat de conducerea partidului pentru gestul său, primarul ne-a tăiat-o scurt: "Pot să mă sune, că am un răspuns. Ne-am săturat de vorbe. Vrem fapte".

Aceeași este și atitudinea primarului din Vărzăreștii Noi, Călărași, Grigore Moisei, care a mers la Congresul de la București pentru o "experiență utilă". Acesta este la un pas de a semna un acord de înfrățire cu localitatea Dragoș Vodă din județul Călărași. Actele vor fi semnate în timpul unei vizite ulterioare în dreapta Prutului. "Înainte de a deveni primar, am lucrat timp de 17 ani mașinist pe ruta feroviară Chișinău-București. Am văzut personal cum se dezvoltă satele din România. Cred că orice colaborare cu ei va fi utilă. Acum am pus semințele", preciza-

la o modificare de frontieră în Europa. Sunt primar și ar fi normal să fiu statalist, dar vă spun sincer: dacă mâine-dimineață ar fi un referendum pentru Unire, aș vota „pro”.

Vladislav Cocu, primar de Carahasani, a menționat: "Din numele Delegației Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) salut autoritățile publice locale de pe ambele maluri ale Prutului. Vin cu un mesaj de solidaritate și încurajare pentru toată suflarea românească. Aducem sincere mulțumiri părții române pentru inițiativa de privilegiere a acelor comune sau orașe din Republica Moldova care au înfrățiri cu localități din Țara mamă - România. Este benefic faptul că se dorește stimularea cooperării la nivel local între România și Republica Moldova. Congresul Autorităților Locale din România și Republica Moldova este unica organizație care unește, consolidează și adună toți primarii, indiferent de opțiunile politice, oferind o asistență considerabilă. În numai cinci ani de existență CALM -ul a dat dovadă de a fi un Sindicat devotat al primarilor. Din 898 de primării din

1000 DE PRIMARI DIN ROMÂNIA ȘI R. MOLDOVA S-AU ÎNFRĂȚIT PENTRU A REALIZA PROIECTE COMUNE!

Moldova circa 700 sunt membri CALM. Scopul principal al CALM -ului este descentralizarea și reforma administrației publice. Fără o descentralizare reală a sistemului de administrație publică, fără demolarea verticalei puterii, fără o administrație locală independentă de factorul politic Republica Moldova va bate pasul pe loc în efortul de reformare și raliere la standarde europene. CALM -ul a reușit să încheie Acorduri de parteneriat cu Asociații din Letonia, Turcia, Bulgaria, Polonia, Cehia, Norvegia, Suedia, Estonia și alte Asociații, dar cea mai fructuoasă și productivă cooperare este înfrățirea cu Asociația Comunelor din România (ACoR), condusă de Emil Drăghici. Ca rezultat al acestei cooperări între Asociația Comunelor din România și Congresul Autorităților Locale din Moldova în mai 2013 a

fost creat Consiliul comun al Autorităților Locale din România și Republica Moldova. În prezent putem spune cu certitudine că datorită acestui parteneriat și prietenii extraordinare, sute de comunități locale de pe ambele maluri ale Prutului au devenit mai aproape. Vă mulțumim mult tuturor celor care au stat la bazele organizării acestui eveniment de amploare. Avem speranța și încrederea în lucruri frumoase ce vor include în sine multă dăruire și suflet pentru a distruge mrejele vitrige ale istoriei și de a da o șansă acestui pământ "Basarabia" un viitor mai bun și mai luminos, alături de Țara mamă. Vă dorim multă sănătate și succese tuturor în tot ceea ce faceți, iar colegilor primari - mult succes la alegerile locale!"

Vicepreședintele Asociației Comunelor din România, primarul de Cumpăna, Ma-

riana Gâju, a dat citire celor mai importante puncte din cele 12 ale Declarației Apel, adoptată în unanimitate, în 22 mai 2015 la Alba Iulia, la Adunarea generală a Consiliu-

• art. 9 - „Solicităm realizarea cât mai urgent cu putință a unei ședințe comune a celor două Guverne la care să participe și reprezentanții Consiliului

lui Autorităților Locale din România și Republica Moldova:

Autorităților Locale din România și Republica Moldova!

• art.2 - "Nutrim convingerea că anii ce vor mai fi până când nu va mai fi această vremelnică și injustă separație în două state vor fi tot mai puțini, astfel încât unitatea noastră de acțiune să determine existența unui singur guvern care să ne conducă idealurile noastre și ale copiilor noștri în aceeași Uniune Europeană și în totalitate sub aceleași simboluri naționale.

• art. 12 - „Indiferent de voința arbitrară și interesele meschine ale unora sau altora, noi, ca cei mai legitimi reprezentanți ai cetățenilor din colectivitățile locale, reuniți în Adunarea generală a Consiliului Autorităților Locale din România și Republica Moldova, ne considerăm ceea ce în realitatea și de veacuri și suntem, frați și surori, uniți prin idealuri, uniți prin limbă și tricolor, uniți în cuget și-n simțiri!"

1000 DE PRIMARI DE PE AMBELE MALURI ALE PRUTULUI S-AU UNIT ÎMPOTRIVA BIROCRATIEI!

450 DE ACORDURI DE ÎNFRĂȚIRE AU FOST SEMNATE LA BUCUREȘTI!

1000 DE PRIMARI DE PE AMBELE MALURI ALE PRUTULUI S-AU UNIT ÎMPOTRIVA BIROCRATIEI!

450 DE ACORDURI DE ÎNFRĂȚIRE AU FOST SEMNATE LA BUCUREȘTI!

ANUNȚ

SERVICII DE CONSULTANȚĂ ȘI ASISTENȚĂ ÎN DOMENIUL FINANTELOR PUBLICE LOCALE

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) anunță lansarea serviciului de consultanță în domeniul finanțelor publice locale pentru autoritățile administrației publice locale (APL) ale comunităților membre ale CALM.

În cadrul serviciului, membrii CALM vor beneficia de consultanță și asistență în următoarele domenii:

- elaborarea și adoptarea bugetelor locale, inclusiv elaborarea bugetelor locale bazate pe programe și performanță;
- elaborarea analizelor și previziunilor economico-financiare;
- efectuarea estimării bazei fiscale;
- identificării noilor surse ale bugetului local;
- managementul efectiv al resurselor și finanțelor locale;
- implicarea cetățenească și consultarea publică a bugetului local;
- aspecte juridice în cadrul procesului de elaborare, adoptare și implementare a bugetului local etc.;
- implementarea serviciului "sfatul unui coleg experimentat" sau "răspuns rapid";
- alte domenii conexe procesului bugetar și finanțelor publice locale.

În dependență de specificul și complexitatea solicitărilor, serviciile vor fi prestate în următoarele forme:

- prin intermediul telefonului, e-mail și altor mijloace de comunicare electronică;
- direct la oficiul CALM, conform unui orar prestabilit de serviciu între experți;
- cu ieșirea experților în teritoriu;
- prin asigurarea accesului la materiale (publicații), baze de date, librărie on-line, website etc.;
- prin elaborarea la cerere sau din oficiu a avizelor, opiniilor, notelor informative etc.;
- în grup sau individual.

Pentru a adresa solicitările în domeniul finanțelor publice locale, membrii CALM sunt rugați să contacteze oficiul CALM la tel. **022- 213235/022-223509** sau e-mail: info@calm.md.

Cu cele mai bune urări de bine,

Secretariatul CALM